

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hatásos petit sor egyenként 20 fill.
minden következőnél 16 fillér

Nyitólír sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült

vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 147.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-

Társaság.

József Köherczeg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELKÉPŐ SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, július 4.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: A munka szabadsága.

A horvátok letörése.

Törvény, amit nem lehet végrehajtani.

Aradváros vízműve.

A becsapott császár

Bomlás a nemzetiségi pártban.

A villám áldozatai.

Deputáció a zárórák miatt.

800,000 korona kulturális célokra.

Tárca: Elveszett szerelem. Írta: Drennig M.

A munka szabadsága.

Arad, július 3.

Abban az áldatlan küzdelemben, mely ide s tova két hónap óta folyik Aradon az iparosok és munkásaik között, egyetlen akadálya van a békés meg egyezésnek, melyet munkaadók és munkások egyaránt óhajtanának. Ez az akadály az a harmadik tényező, mely a munkaviszonyokba beleavatkozik s mely a háborút tulajdonképp egyedül irányítja: a munkásszervezet. A magyarországi munkásszervezet azt szeretné, ha neki az angol Trade Unionéhoz hasonló szerep és jelentőség jutna és a munkát csak ő bocsájtaná áruba a munkáltatók részére. Mivel azonban az angol munkásegyletségek által nyújtani képes biztosítékokkal a hazai munkásszervezet nem rendelkezik, a munkáltató iparosok nem hajlandók a szervezet közbenjöttével kollektív szerződéseket kötni. Keserű tapasztalásaik vannak ab-

ban a részben, hogy az ilyen szerződések egészen egyoldalúak: csak amunkaadót kötelezik, a másik fél részéről nincs azoknak semmi szankciójuk. Legújabbban is fényesen beigazolódtott ez Debrecenben, ahol két évre kollektív szerződést kötöttek az asztalosok, s már a második héten nem tartották azt be a munkások, akiknek az elvállalt kötelezettségeiért a szakszervezet szavatosságot vállalni nem tud s azok ellenében szerződést soha nem érvényesít.

A munkaadók azért az egyénenkénti szerződést állítják a homlokterbe: két fél meg egyezését, melyhez egy harmadik félnek nincs semmi köze. Természetesen az ilyen munkaviszony illuzóriussá teszi a munkásszakszervezetek hatalmát, melylyel azok sűrűn élnek vissza s ebből származik a nagy és késhegyig menő harc a munkások részéről. Helyesebben a szakszervezetek részéről. Mert minden információk úgy szólnak, hogy a munkaadók nem folytattak volna harcot, ha nem lettek volna védekezésre kényszerítve és a munkások zöme ma is szívesen és azonnal munkába állana, ha a szakszervezetek terrorizmusától ezt tehetné. Egyedül a terrorizmus, melynek segítségével a munkásszervezetek a maguk hatalmát fenntartani akarják, képezi a fennforgó bajoknak az okát: a munkaadók azért nem tági tanak, mert ezt a veszedelmet egyszerűsmindenkorra el akarják háritani műhelyeik fölül és a munkásokkal maguk akar-

nak egyezésre jutni a nélkül, hogy az a terrorizmus őket ebben gátolhatná.

Fog-e ez az igyekezet sikerülni, ma, az építő- és butoripari munkaszünetelés harmadik hónapjának az elején se mondható még meg. Azon fordul meg az egész kérdés, vajjon a szakszervezetek terrorizmus-a tovább is olyan erős lesz-e a munkásokra, hogy azok inkább nélkülözni készek, semhogy a súlyosan érzett bilincseket leráznák magukról. A munkaadók arra az álláspontra helyezkednek, hogy az általuk megállapított munkafeltételek a legméltányosabbak és attól, ami abban az ütközés pontját képezi: a bizalmi férfiúi rendszer eltörlésétől és bizonyos minimális munkateljesítmény megkövetelésétől el nem állhatnak. Szó nélkül munkába álltanak mindenkit, aki az ő közvetítő irodájukban ezeket a feltételeket elfogadja, de azzal a bizonyos harmadik tényezővel nem alkudoznak, annak a beavatkozását el nem ismerik. Ha a munkások ezt megtudják szivlelni, huszonnégy óra alatt béke lehet, ahogy béke lett Budapesten ötezer, Temesvárott nyolcszáz és egyéb városokban szintén több száz munkással. De nem lehet béke, ha az ipari munkások nem képesek felszabadítani magukat a szakszervezeteik terrorizmusától.

Es itt játszik bele a viszályba az a momentum, mely a közhatóságoknak immár kötelességükké teszi az erőlyesebb fellépést. Nem az a feladata közérdekből a

Elveszett szerelem.

Leszállott az est a csillogó hótakaróra, mely a magányos, mi den emberlakta vidékől messze fekvő erőd előtt terült el. Mialatt künn a hideg bóra üvöltött és teljes erővel körülzúgta az erdőt, én a kapitányommal a meleg szobában a sietőgő tea főző mellett ültem, kedélyesen elbeszélgetve.

Miután már mindenről csevegtünk és a szolgálatot is teljesen kimerítettük, rákerült a sor az elkerülhetetlen témára: a szépnemre. Szívem egyszerre elszorult, hiszen gondolataim messze a hazába röpültek, hol talán éppen akkor egy kedves, szőke leányfej a barátságos szobácskában levelem fölé hajolt és örömprepsve olvasta mindamíz édes, vágyakozó szavakat, melyeket a távolban lakó vőlegénye írt.

— Nohát tiszta szívemből szerencsét kívánok neked, — szolt parancsnokom, aki ismerie vágyaimat és reményeimet — a sors kiméljen meg attól a keserű csalódástól, amelynek én voltam részese. És ezt mondva, elkomorodott.

Kérdőn néztem reá.

— Hiszen elmondható neked, — szolt kapitányom rövid gondolkodás után — jóllehet a visszaemlékezés annyi év után eléggé fájdalmas.

Es rágyújtva egy másik szivarra, elkezdett beszélni.

— Fiatal főhadnagy koromban T. ben voltam állomáson; akkor éppen úgy, mint most te, kedves barátom, még a legmegerőltetőbb

szolgálatot is rózsás színben láttam, mert dandárnokunk kedves, szép leányát, Margitot mondhattam menyasszonyomnak. Az előírt mellékvédelem megvolt, a szükséges formasságokon gyorsan estünk túl, az esküvőt néhány hét múlva meg kellett volna tartanunk.

Ekkor meghittam egyetlen bátyámat, Ernőt, ki S. ben az ulánusoknál szolgált mint főhadnagy. Büszkén és boldogan, emelkedett vőlegényi nangulatban mutattam be megérkezése után választottamnak.

A kettő köszönése feltűnő hideg és formászerű volt, éppen úgy további érintkezésük is nélkülözte azt a feszélytelen szíveséget, melyet rokonok egymás iránt tanusítanak.

— Nem tetszik neked a mátkám? — kérdeztem végre bátyámat. Nagyt nézett reám.

— Valami különös szépség és észbontó kedvesség van benne; olyan, mint egy ritka, sokak által óhajtott melegnézi növény, ki azonban már megtalálta szerencsés tulajdonosát.

— Az én vagyok — válaszoltam halkán, majdnem ájtatosan, mialatt szívem a boldogságtól hangosabban dobogott.

Nem tartoztam azon szerencsés bolondok közé, kik sejtelméktől eltelve, bekövetkező vi szályt és bajt gyakran előre meggátolhatnak, — ellenkezőleg, én idéztem azokat elő, amennyiben menyasszonyom iránt érzett hű és tőrtoríthatatlan szerelmemben bizva, semmi rosszat nem sejtve, bátyámat ajánlottam neki gvakori bevásárlásához kísérőül és tolmácsul.

Igy beállott a végzet. Óriásléptekkel mind jobban és jobban közeledett; én, bolond sze-

relmes, csak akkor vettem észre, amikor már közvetlen előttem állott és nehéz, fekete kezével torkom ragadott.

— Tartsd meg gyorsan esküvődet — szolt hozzám egy reggel nevetve egyik bajtársam, a mikor felmértük a lovaglóliskola helyét — és biztos fészekbe vigyed, nehogy más megelőzzön!

Fenyegető pillantásokat vetettem rá.

— Hogy érted ezt? — kérdeztem izgatottan — kérlek, fejezd ki magad érthetőbben!

— Qui vivra, verra! — válaszolt és megsarkantyuzta lovát.

E néhány szó szívemet marcangolta; folyton motoszkált fejemben. Végre elhatároztam, hogy bátyám és Margit érintkezését titokban megfigyelem.

Hát annyira haladt a dolog, hogy mások sutognak már róla és én vak szerelmemben nem vettem észre még semmit.

Még az este volt alkalmam egyetmást megfigyelni, amit eddig nem is vettem észre. A tábornoknál estély volt és mialatt menyasszonyom csengő hangjával néhány dalt adott elő, észrevettem — elbujva egy függöny mögé — miként vált a kettő pillantást; oly pillantásokat, melyek a tiszta barátságnál többet árultak el. Forró epeszű szemmel való beszélgetés volt ez és az énekesnő viszonzta. Később hiányoztak a szalonban és amikor végigmenve a termeken, kerestem őket, abban a pillanatban értem hozzájuk, amikor keskeny, fehér kezét éppen ott csókolta, ahol jeggyűrűm volt.

Ijedten tekintetek reám, heves föltökény-ségi jelenetet várva. De én nem tettem ilyes-

hatóságoknak, hogy a munkaadókat a feltevéleik megváltoztatására vagy a munkásokat a munka felvételére bírják; ezt a két fél ügyének kell meghagyniok. De igenis feladatuk az, hogy a terrorizmust meggátolják és a munka szabadságát megvédelmezzék. Ebben a részben fordultak elő azok a nagy bajok, melyek a közlebbi napokban kitörésre juttatták a különben csendes munkaadók elégedetlenségét. Hetek óta egyéb se történik Aradon, mint helybeli és idegen munkásoknak a munkában való gátlása, erőszakos eszközökkel való megakadályozása. Kezdődött áprilisban a Benoid-gyár szerelői ellen intézett támadásokkal, folytatása lett a szobafestők és mázolóknak üldözésében s most betetőzést nyert az idegen asztalosok és kőművesek elleni tetteges inzultusokban.

A munka szabadságát az ipartörvény 164. szakasza biztosítja és védi sztrájk vagy munkaszünet esetére is. Azt, a ki más munkást a munkában akadályoz, hat-száz koronáig terjedő bírsággal és harminc napig terjedő elzárással rendeli büntetni. De a törvény szelleméből folyik, hogy nemcsak az ilyen cselekedetek elkövetői ellen kell eljárni, de azok ellen is, a kik egyeseket vagy többeket ilyen cselekedetekre felbujtanak. És miután az inzultusok immár rendszeresek, nagyon közel fekszik a feltevés, a munkaadók azt mondják: pozitív bizonyosság, hogy azokba a szakszervezetek vagy úgynevezett szabad szervező bizottságok s hasonló nevek alatt szereplő társaságok keze játszik bele. Azért kívánják a munkaadók, hogy a terrorisztikus cselekedeteknek a forrása nyomoztassék ki, mert megvannak győződve, hogy ha ezt a forrást a hatóságok betömik, magától megszűnik a munka veszedelme.

Sajnálni lehet, hogy a munkásokkal azok, akikre hallgatnak, nem akarják megérteni a dolgot úgy, ahogy az tárgyalagos szemmel nézve látható. Sajnálni le-

het, hogy a szakszervezetek nem a kebelükbe tartozók jólléti intézményeinek ápolását tűzik célul, de lelkiismeretlenül harcba viszik azokat a százakat, akikre nézve minden egyes munka nélkül töltött nyári nap elveszett helyrehozhatatlanul s akiket télire nyomorba és inségbe döntenek a saját hatalmi szempontjukból. Mindezt sajnálni lehet, de mert idáig tüzeltek a szenvedélyeket, hogy a munkások egy nagyobb részét mások fel nem világosíthatják, nem marad más hátra, mint azok aknamunkáját megakadályozni, akik a munkásokat helytelen és a saját érdekeikkel ellentétes irányba terelik és a terrorizálást rendszeressé teszik. Ez nem csupán a munkaadók érdeke, de érdeke a félrevezetett, saját sorsát kockára tevő munkásságnak és azonkívül érdeke a köznek, hisz a kereset híján nyomorba jutó nagyszámu munkáscsaládokról a közjótékony-ságnak kell a télen gondoskodni, ha a munkásterroizmusnak mihamarabb gátat nem vetnek.

A horvátok letörése.

Törvény helyett rendelet.

A képviselőház ülése.

*

A képviselőház ma délelőtt Rakovszky István, majd Justh Gyula és végül Návay Lajos elnöklétével ülést tartott, melyen a vasutasok szolgálati pragmatikájának részletes tárgyalása volt napirenden. A horvátok obstrukciós kísérletét ellenére is letárgyalták az első szakaszt. Ezután Kossuth Ferenc kijelentette, hogy a törvény többi szakaszait rendeleti úton fogja életbe léptetni. Ezután az interpellációkra került a sor.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 3.

Sokadalom a képviselőházban. Ami annyit jelent, hogy döntő nap lesz a mai. Rakovszky elnököl, bár ott van Justh Gyula is. Ami azt jelenti, hogy a tapintat helyett az erély jutott uralomra. A folyosón különben arról esik sok szó,

hogy megváltoztassák-e az ülések rendjét. A többség azt tartja, hogy maradjon úgy amint volt és azt hiszik, hogy ez lesz az eredménye a délutáni tanácskozásnak is.

A Ház interpellációs könyvébe több újabb kérdést jegyeztek be tegnap. Vörösmarty Miklós a szentendrei vicinális vasut dolgában, Supló Ferenc pedig Werkerle Sándor dr. miniszterelnök minapi beszéde tárgyában jegyezt be interpellációt. Székács Ferenc interpellál Alsó-Lipsic község autonómiájának megsértése és a szolgabírósnak hivatalos hatalommal való visszaélése miatt.

Ennek ellensúlyozására Horváth József (marosújvári) az árvamegyei házaló gyolcskereskedők visszaélései és Szmracsányi György képviselő Székács Ferenc bankjának visszaélései tárgyában jelentettek be interpellációkat. — Tuskán Gergely interpellációt jelentett be azon válasz miatt, melyet a miniszterelnök Rakovszky István ismert interpellációjára adott és amelyben a miniszterelnök kijelentette, hogy a Horvátországban követett politika a magyar államegységet veszélyezteti. Ezen interpelláció ellenében Markos Gyula jelentett be interpellációt az 1868. évi XXX. t.-c. félremagyarázása és az annak alapján elkövetett visszaélések miatt.

A mai ülés és az egész politikai helyzet szenzációja egyébként az, hogy Kossuth Ferenc csakugyan betérjesztette a szolgálati pragmatikáról szóló törvényjavaslathoz azt az indítványt, melyet már eleve jeleztünk s mely szerint a javaslatnak az első szakasza marad meg, — ez is nevezetes módosításokkal — a szolgálati rendtartást pedig a kormány rendeleti úton lépteti életbe.

Ezzel derékban roppant ketté a horvát obstrukció. Az indítvány természetesen nagy izgalmat és meglepetést keltett a többségen.

Az ülésről ez a tudósításunk referál:

mit, hanem csöndesen eltávoztam, mintha mi sem történt volna.

Mindent tudtam. Hamarosan magamhoz vettem köpönyegemet, kardomat és kisettem a hideg teli éjszakába. Keblemben megzakadt egy hur, mely tegnap még tisztán csengett, tisztán és reményteljesen ígérve boldogságomat. És aki azt eltépte, az egyetlen fivérem volt! Hirtelen eszembe jutott régmúlt gyermekkoromból egy eset, melyről már azt hittem, hogy elfelejtettem s amely most tisztán lebegett szemem előtt.

Szüleim háza előtt áll egy kocsi, melyen nagybátyámhoz akarok menni a nyári szünidőre; magammal akarom vinni két kedvencemet, két gyönyörű aranyárga kanári madarat. Az elkényeztetett fiú, Ernő, odaugrik és azt kiáltja:

— Nem szabad magaddal vinned, mert magamnak akarom őket tartani.

Haragosan távolítottam el őt, mert képtelennek tartottam, hogy szeretett énekeimről, kiket évek óta becéztem, megváljak. De az elkényeztetett fiú, ki mindig keresztülvitte akarát, nem akart engedni és már-már csunya jelenet következett volna, amikor elősiet anyám és jóságos hangján megszólalt:

— Ugyan Vilmos, engedd át neki, hiszen ott más szórakozásod lesz. — Rövid ideig haboztam, hirtelen beleugrottam a kocsiába és hamar elhajtattam, hogy az előtörő könyeket ne lássák.

Annyi év után nem ugyanez ismétlődik-e? Nem vette-e el tőlem fivérem a legkedvesebbet, amivel a földön rendelkeztem: mátkám szerelmét? Most jöttem csak rá az okra, miért volt Margit az utolsó időben oly tartózkodó, rideg szemem szemben, amit vak szerelemben mindig

másra magyaráztam. Ernővel kellett először tisztáznom a dolgot.

Amikor késő éjjel hazatért, látszólag nyugodtan mentem elébe.

— Komoly szót kell veled váltanom — e szavakkal fogadtam, alig tűzöttve magamat.

— Mily álláspontra helyezkedtél jövődől sógornőddel szemben? Talán titokban egyezséget kötöttetek, hogy feleségemet kellemesen szórakoztassad, amikor a férj a szolgálat által akadályozva lesz?

— Ne gunyolódjál — válaszolt Ernő. — Komoly dologról van szó, nem helyén való a guny.

— Tehát te szereted? — kérdeztem őt feszült kíváncsisággal, mialatt kimondhatatlan félelem szorította össze torkomat. Bólintott fejével.

— És ő? — tudakoltam tovább.

— Ő viszorozza érzelmeimet — nyögte ki nagy nehezen. — Mióta engem ismer, azóta tudja, hogy irántad érzett szere'me csak képzelt volt.

— Az igazi szerelemre talán te oktattad? — Félvállról, gunyolódva mondtam ezt, de szívem azért fájt mint az olyan emberé, ki a legkedvesebbét veszítette el.

— Ne haragudj reám, Vilmos! — kérelt bátyám az ő édeskés, behízelgő hangján, mialatt szemei kérésleg tekintettek reám. — Ne haragudj, hiszen harcoltam érzelmeimért, miként egy hős az ellenséggel és győztes maradtam volna: sohasem árultam volna el szerelme'met a leány előtt, ki, mint testvérem jegyese, elérhetetlennek látszott, ha Margit maga nem vallotta volna be tévedését irántad érzett szerelemben.

— Talán felhatalmazott arra, hogy mind ezt nekem elmond? — kérdeztem Ernőt.

— Nem! — szölt Ernő határozottan. — Még mindig hajlandó feleséged, lenni, miután tudja, mily nagyon szereted. — Zsebórájára nézett. — Tíz óra, még van elég időm, hogy az éjjeli vonattal elutazzam, talán sohasem látjuk egymást.

— Maradj, senkitől nem fogadok el áldozatot, legkevésbé tőled.

Bementem a mellékszobába, érezve, hogy tettettél türelmem végét járja. Elszontyolódtam, mint egy kis gyermek, éppen úgy mint akkor, amikor könyeimet visszatartottam, sírni akarva kis énekeim után.

Almatlan éjszaka után tette szántam el magamat. Legyen a kettő szerencsés. Mátkámnak néhány mindennapi bucsusztót írtam; a találkozást és az azzal járó magyarázatokat ki akartam kerülni. Ezután jelentkeztem dandárnokomnál és néhány órával később elutaztam 8 heti szabadságra, elhagyva boldogságom tanyáját.

Sohasem tértem oda vissza, mert nem sokára máshová lettem áthelyezve.

— Es testvéred? — kérdeztem kissé bátorítául kapitányomat.

— Az azonnal nyomdokomba lépett és már régen boldog férj és két fiú atyja, kik már szeretnének nagybátyjuk térdén lovagolni. De én huzom-halasztom a látogatást.

— Addig, míg nászutra nem mégy — toldttam meg nevetve szavait. Ő azonban tagadóan rázta fejét.

— Azt hiszem, hogy ez az eset sohasem áll be, mert aki egyszer megégeti magát, mindig fél a tüztől.

Drennig M.

(Obstruálni!)

Rakovszky István elnököl a mai ülésen. Felolvasták a tegnapi ülés jegyzőkönyvét. Lorkovich Iván és Babics Ljuba kifogásolják a jegyzőkönyvet.

Hódy Gyula: A horvátok azt mondják, hogy a tegnapi ülés jegyzőkönyve nem foglalja magában a házszabályszerű kelleket. Ez szerintem igaz. Kéri a jegyzőkönyv hitelesítését.

Vinkovic Bozsó a jegyzőkönyv ellen emel kifogást.

Elnök: A jegyzőkönyvből csak négy szó nok szólhat.

A Ház többsége elfogadja a jegyzőkönyvet. Az interpellációs könyv fölolvastása után

Szkicsák Ferenc kéri, hogy korábban térjenek át ma az interpellációkra.

Elnök ezt megtagadja, mert az ülészak elején erre vonatkozólag a Ház már határozott.

Szkicsák a házszabályokhoz kér szót. A Háznak joga van újból dönteni a kérdésben.

Penics Bogdán a házszabályokhoz kér szót.

Elnök: Megvonom a szót. A címen már tul vagyunk, arról nem lehet beszélni. Következik a névszerinti szavazás. Az ülést öt percre felfüggesztém.

Szünet után megkezdik a névszerinti szavazást. A horvátok ismét kivonulnak a szavazás elől, nehogy magyarul legyenek kénytelenek szavazni.

Nagy zajban végzik a szavazást, amelynek eredményeképp az elnök kihirdette, hogy 141 szavazattal az eredeti címet fogadták el. Ellene nem szavazott senki.

(Első, második, megvonom.)

Folytatják ezután az első szakasz tárgyalását.

Mazsuranits Bogoszláv horvát beszédet mond. Pár perc múlva már rászól az elnök, így:

— Első figyelmeztetés.

Nyomon követi ezt a második figyelmeztetés. A többség zajosan tapsol.

Mazsuranits tovább beszél.

Elnök: A képviselő úrtól megvonom a szót. (Helyeslés, taps.)

Lorkovits Iván pár pillanatig beszél a házszabályokhoz, de az elnök azonnal megvonja a szót és felhívja a következő szónokot.

Popovics Dusan háromszor is ismétli magyarul:

— Kérek szót a házszabályokhoz.

— Nem lehet beszélni már, mert a szónokot felszólítottam, — szól az elnök — Popovics Dusan pedig rendreutasítom engedetlenségeért.

Popovics leül, a Ház tapsol.

Grahovac Mirko nagy derűtséget keltve elkiáltja magát:

— Visoki sabore!

Engedélyt kér ezután, hogy eltérhessen a tárgytól.

Harsogva kiáltja az egész Ház:

— Nem! Nem engedjük meg.

Grahovac Mirko ezután próbál a tárgynál maradni.

Elnök: tessék szorosan a tárgynál maradni. Első figyelmeztetés!

Rögtön jön a második figyelmeztetés, ezzel a toldással:

— Harmadszori figyelmeztetés nem lesz, hanem szómegvonás.

Grahovac nem várja be a szómegvonást, hanem befejezi beszédét

(Szerb vagy horvát.)

Popovics Dusan a házszabályokhoz szól. Kétszáz

Elnök: Kétszázlizenöt, cé, pont, tudom. (Nagy derűtség)

Popovics Dusan rövid ideig beszél.

Elnök: Megvonom a szót, mert az elnöki intézkedést kritizálja. (Helyeslés.)

Modrusan Gusztáv az első szakaszt támadja.

Csakhamar bekövetkezik az első figyelmeztetés, rögtön utána a második.

Modrusan Gusztáv tovább beszél.

Elnök: A szót megvonom. (Zajos helyeslés.) Azt a kijelentést teszi, hogy a horvátok kész akarva eltérnek a tárgytól és provokálják a szómegvonást.

Popovics Dusan a házszabályok alkalmazásáról névszerinti szavazást kér.

Elnök: Ebben a dologban már határozotunk, nem fogadom el a névszerinti szavazást

Popovics tovább beszél az óriási zajban.

Lorkovics felmegy az emelvényre és némileg mond valamit Rakovszkynak. Rakovszky elutósítván int a kezével. A Ház tapsol.

Ráth Endre közbekiált: Magyarul beszéljen, így követeli a tisztesség.

Popovics azután aránylag nyugodt hangulatban beszél a házszabályokhoz.

Elnök: Jelentették nekem több napon át, hogy a képviselő ur nem horvátul, hanem szerbül beszél. (Zajos derűtség a horvátoknál.)

Supilo hangosan kacag.

Popovics kijelenti az elnök kérdésére, hogy horvátul beszél.

Nagy zaj fogadja a kijelentést.

Visontai az elnöki emelvényen van és valamit közbeszól.

Elnök rendreutasítja Visontait. Kijelenti ezután, hogy kötelessége hitelt adni Popovicsnak.

— Hazudott! — kiáltják közbe.

Popovics ezután az első szakaszt támadja és végül indítványt terjeszt be ellene.

Supilo Ferenc áll fel szólásra.

— Ah, ah — kiáltozzák a képviselők.

Elnök pedig rászól:

— Kérem, hangosabban! Ne olyan nagyuriansan kezelni a tárgyat!

Supilo az első szakaszhoz beszél horvátul.

— Első figyelmeztetés! — szól Rakovszky.

— Második! — kiáltják közbe.

Elnök: Tehát igen, második, következik a szómegvonás.

(A meglepetés.)

Justh Gyula foglalja el az elnöki széket.

Kossuth Ferenc az első szakaszhoz indítványt akar előterjeszteni. Előbb a Ház engedelmével néhány általános megjegyzést tesz. A horvátok azzal a jogukkal, hogy horvátul beszélhetnek, hetek óta élnek vissza. (Ugy van.) Céljuk nem a meggyőzés, hanem az idővesztégetés. Ilyen célzatot sehol nem tűnnek. Az ő nyelvi joguk a 48 előtti időre nyulik vissza, a mikor latinul beszélhettek. De az akkori horvát hazafiak ezzel nem éltek vissza. Idézi 1847-ből egyik vezérük hazafias beszédét, amelyben megmondja, hogy küldőtől utasítása van a magyar beszédre. Azzal a szóarádattal, amelylyel a horvátok elárasztották a képviselőházat, elakarják homályosítani a tényállást, amely az, hogy ez a törvény nem érinti a horvát nyelv jogát, ennek semmi köze a 68: XXX. törvény-cikkhez. Ellenkezőleg, biztosítja a törvény a horvát nyelv jogát. A tisztelt urak támadják a magyar nyelv jogát és ezt semmiféle kormány soha nem tűri.

Az egész rendtartási javaslatot a kereskedelmi minisztérium rendeletileg is kladhatta volna, tehát indítványozza, hogy az első szakaszhoz vegyék fel azt a pótlást, hogy csak magyar állampolgár lehessen vasuti alkalmazott és hogy az alkalmaztatás egyéb feltételeit a beterjesztett javaslat szerint rendeleti uton állapítsa meg, (Helyeslés) a míg ez ügyben külön törvény nem intézkedik. (Zajos helyeslés és éljenzés.)

Elnök a vitát bezárja és az ülést tíz percre felfüggeszti.

(Mentelmeartás!)

Szünet után Justh Gyula nyitja meg az ülést. Megállapítja, hogy tizenhatsz horvát képviselőt illet meg a zárszó.

Vinkovics Bozsó a horvátok zajos tapsai között nagyon hevesen beszél.

Az elnöki széket az ülés megnyitása után azonnal Náway Lajos foglalja el.

Elnök figyelmezteti a szónokot, hogy csak a zárszó joga illeti meg, nem pedig a polemia joga.

Penics Bogdán és Tuskán Gergely zárszavukat mondják el.

Elnök rendreutasítja Tuskánt, mert ezt a kifejezést használta: *lopva becsempészte Kossuth*.

Penics Bogdán: *Isméllem, Kossuth lopva becsempészte.*

Elnök: A szót megvonom.

Tuskán helyéről öklével fenyegetve kiabál. (Óriási zaj.)

Elnök felteszi a kérdést, hogy Tuskán a mentelmi bizottság elé utasíttassék-e, mert a Ház és az elnökség ellen sértő kifejezést használt.

A Ház többsége úgy határoz, hogy Tuskánt a mentelmi bizottság elé utasítják.

Zagorác István a horvátok folytonos helyeslése és tapsa között beszél arról, hogy a halvan paragrafus egygyé zsugorodott össze.

Szünet után Náway Lajos elnököl.

Több horvát szónok elmondja a záróbeszédét.

Mazsuranics Boguszlávól az elnök megvonja a szót.

(A pragmatikából törvény lesz.)

Grahovac Mirko beszéde után

Kossuth Ferenc újra föl szólal. Minthogy előbbi föl szólalása némi kétséget támasztott, újból kijelenti, hogy a rendeleti uton életbe léptetett pragmatika csupán addig marad érvényben, amíg ugyanezt a kérdést törvényhozas útján rendezni fogják. Már most is jelzi, hogy az erre vonatkozó javaslatot ősszel beterjeszti.

Szkicsák Ferenc helyi jellegű interpellációja után Tuskán Gergely következett. Erről lapunk más helyén emlékezünk meg.

Törvény,

amit nem lehet végrehajtani.

Kossuth Ferenc Aradhoz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 3.

A szociálpolitikai törvényjavaslatoknak sorozatát a kormány tudvalevőleg az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak betegség és baleset esetére szóló törvénnyel kezdte meg. Hosszas tárgyalás után sikerült is az ügy a munkaadók, mint az alkalmazottak részéről kifogásolt törvényt tető alá hozni, de a végrehajtás körül oly sok nehézség merült fel, hogy a július elsején való életbeléptetés alighanem hónapokig tartó késedelmet fog szenvedni.

A törvényjavaslatban kontemplált állami munkásbiztosítási hivatal felállította már a kereskedelmi kormány, de a végrehajtáshoz szükséges egyéb intézkedéseket még nem tette meg. Ennek a következménye azután, hogy Aradvárosában is bizonytalan ideig működhetnek még azok a betegsegélyező pénztárak, amelyeknek a törvény életbeléptetésével a kerületi betegsegélyező pénztárba kell beolvadniok. Az aradi hivatalszolgák betegsegélyező és temetkezési egylete — amint azt már megirtuk — elhatározta már a feloszlását, a többi arad betegsegélyező egylet azonban csak a törvény keresztülvitelét követő időben fog feloszlani, vagy pedig tagjaikkal a kerületi betegsegélyező pénztárba lépni. Az eddig működő egyletek felszámolásánál, feloszlásánál, ugyisintén a biztosított tagok és a fennmaradt vagyon átvételénél s a vagyon részletek mikénti kezelésénél és felhasználásánál követendő eljárást az állami munkásbiztosítási hivatal állapítja meg, amelynek felállításáról Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter Aradvárosához az alábbi leíratot intézte:

Az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak betegség és baleset esetére való biztosításáról szóló 1907. évi XIX. tc., amely f. évi július hó 1-én lép életbe, 168 §-ában állami munkásbiztosítási hivatalt létesít.

Az idézett törvénycikk a kihágási ügyekben való harmadfoku bíraskodáson és a törvényben külön meghatározott végrehajtási in-

tézkedéseken kívül, a munkásbiztosító pénztárak felügyeletével és ellenőrzésével, valamint a munkásbiztosítási ügy központi vezetésével járó mindazt a teendőt, melyet az 1891. évi XIV. tc. alapján a betegség esetére való biztosítást illetőleg eddig a kereskedelemügyi miniszter gyakorolt, ugyiszi tén a betegség és bal eset esetére való biztosításból folyó segélyezési és kártalanítási vitás kérdésekben másod- és végsőfokban való, végérvényes bíráskodást a nevezett hivatal hatáskörébe utalja.

Erről a törvényhatóságot tudomásvétel végett és a területén működő betegsegélyző pénztárakkal való közlés és a szokásos közhírrel tételt végett azzal értesitem, hogy az említett időponttól kezdve a kihágási ügyeken kívül a munkásoknak betegség vagy baleset esetére való biztosítására vonatkozó mindazok az ügyek melyek eddig a vezetésem alatt álló minisztérium hatáskörébe tartoztak, a m. kir. állami munkásbiztosítási hivatalhoz lesznek felterjesztendők.

Végül tekintettel az 1907. évi XIX. tc. 195. §-ára, az állami munkásbiztosítási hivatalnak törvényben rá ruházott nagyjelentőségű szociálpolitikai és humanitárius feladataiban való hathatós támogatását a törvényhatóságnak külön és melegen figyelmébe ajánlom.

Kossuth.

A városi tanács a miniszter leiratát hiteles másolatban küldötte meg a kapitányi hivatalnak, a leiratban foglaltak azonnali végrehajtására, továbbá megkapták a leiratot az ipartestületi betegsegélyző pénztár, aradi kereskedelmi alkalmazottak betegsegélyző pénztára, az általános betegsegélyző pénztár és az aradi kerületi betegsegélyző pénztár.

A becsapott császár.

Az ál-admirális.

A legujabb Köpenick.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 3.

Most egy esztendeje esett Németországban a híres köpenicki história, amelynek világszeret akkora sikere volt, hogy Germánia úgy lát-szik állandósítani akarja a dolgot és ezentul évről-évre, nyári attrakció gyanánt, gondoskodik egy újabb ilyenféle kalandról. Erre vall legalább az a legujabb családi történet, amelynek most jelentik hírét és amelynek főérdekes-sége, hogy akit becsaptak, nem más, mint maga az imperator rex: II. Vilmos császár.

A felséges urat és egész környezetét, no meg az egész német hajóhadat becsapta egy élelmes férfiú, aki mindenképpen sulyt fektet-hetett arra, hogy résztvegyen a kieli flottagyakorlaton. Mivel pedig ez némi nehézségbe ütközött, az élelmes ismeretlen Kielben Devey amerikai admirális gyanánt lépett fel és mint ilyen is lopta magát a császár hajójára, ahonnan a meghívottak a flottagyakorlatot végig-nézték. Az ál Devey ezenkívül az arzenálist is végigjárta, alaposan szemügyre vette a kikötő-nek minden zegét zugát, amiben a német ten-gerezetügyi hatóságok mindenképpen a ke-zére jártak.

A csaló szereplése azonban még nem ért véget ezzel. Többször közelébe férközött a császárnak, aki ismételtén beszélgetésbe elegyedt vele, többször megrázta a kezét, sőt együtt is ebédelt az ál-admirális a császárral. Mignem egy napon nyomtalanul eltűnt. Ez persze feltűnt; a császárt kellemetlenül érintette jenki barátjának viselkedése és érdeklődni kezdett, miért párolgott el, mint a kámför, a kitűnő admirális. Meglepető dolog derült ki: De-vey admirális odahaza, Newyorkban beteg-en fekszik, s eszeágában sem volt Kielbe jönni. A császárt becsapták.

Ha a jó köpenickieket megtévesztette az

egyenruha, a császár és környezete ime nai-vabbnak mutatkozott, nekik még csak egyen-ruha sem kellett, hanem beérték egy névvel: Devey-ével. Az, hogy valaki Devey, és ameri-kai és admirális, minden további nélkül bejár-ást szerzett az élelmes csalónak mindenüvé, a császárhoz és a féltékenyen őrzött arzená-lisba is.

Aradváros vízműve.

A kezelésről szóló szabályrendelet

Nem szállítják le a vízdíjakat.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 3.

A város törvényhatósági bizottsága, ami-kor a vízművek megváltására kiküldött bizott-ság működését közgyűlési határozattal hagyta jóvá, megbizta tudvalevőleg a tanácsot, hogy a városi művek kezeléséről készítsen szabályren-deletet. Löcs Rezső városi tanácsnok több vá-ros szabályrendelete alapján elkészítette a sza-bályrendeletet, amelyet a vízvezetési bizottság mai ülésén mutatott be.

Az új szabályrendeletben általánosságban a jelenleg érvényben levő szabályrendelet elvei maradtak meg. Nem történik változás a víz-díjak és a vízőrák tekintetében. A vízdíjak le-szállítását azért nem akarja a tanács, mert a város lakossága most már szívesebben fizet magasabb vízdíjakat, hiszen a vízdíjak a vá-rosi pénztárba folynak be s így a pótlódó le-száll. A szabályrendelet különben modern szel-lemben tárja elő a kezelést, amennyiben nem bürokratikus, hanem kereskedelmi szellemben fogják a városi vízműveket vezetni.

A bizottság üléséről tudósítónk az alábbiakat jelenti:

Löcs Rezső tanácsnok felolvasta a szabály-rendeletet, amelynek érdekesebb részeit a kö-vetkezőkben adjuk:

A vízvezeték Arad sz. kir. város vízműve címen törvényszéki legjegyzett cég lesz, amely-nek élén a szeptemberben kinevezendő városi gépüzemek igazgatója áll. A vezetéket az úgy nevezett üzembizottság végzi, amely 12 törvény-hatósági bizottsági tagból áll. A bizottságnak hivatalból tagjai a gazdasági tanácsnok, városi főszámvevő és városi főmérnök.

Ennél a pontnál kisebb vita indult meg. Révész Adolf ellenezte azt, hogy a városi fő-mérnök is tagja legyen a bizottságnak, mert a főmérnöknek ugyanis elég dolga van. Annnyira nagy az elfoglaltsága, hogy ha a városnak valami tervet kell elkészítenie, mindig más mérnököt kell ezzel megbízni. A főmérnök csak maradjon a maga hatáskörében. Kilényi János főszámve-vő és Reisinger Sándor amellet kardoskodtak, hogy a főmérnök hivatalból legyen tagja a bi-zottságnak. S minthogy az ülésen többségben voltak a városi tisztviselők, természetesen, hogy Kilényi és Reisinger álláspontja győzött. Reisin-ger különben még azt is hangoztatta, hogy az üzembizottságnak kereskedelmileg képzett, tech-nikus és orvosilag képzett törvényhatósági ta-gok legyenek a tagjai. Révész Adolf ezt nem tartotta helyesnek, mert szerinte a kvalifikáció tultengése már sok tehetséges városatyát re-kesztett ki a bizottságokból. Bizzék a bizottság a közgyűlés bölcsességében. A bizottság Révész álláspontját fogadta el.

A szabályrendelet többek között azt modja, hogy az üzembizottság hatáskörét, az alkalmazottak számát és ügyrendjét a később alkotandó szabályzat határozza meg, addig a közgyű-lés határozatilag ideiglenesen vegye fel a szet-mélyzetet. Révész Adolf szerint az eddigi státus maradjon meg. A bizottság Révész véle-ménye alapján tesz javaslatot a közgyűlésnek.

Édekes a szabályrendeletnek az a része, amelyben a város kötelezővé teszi a vízvezeték használatát a belvárosban mindenütt, a külvá-rosokban pedig csak ott, ahol Shone-csatorna van vagy lesz. Minden háztulajdonos köteles

minden földszintes házban legalább egy csapot, az emeletes házban minden emeleten egy-egy csapot alkalmazni. Az óradíjakat a szabályren-delet a mostaniakban állapítja meg, de a házi-urak a vízőrákat megválthatják. Révész Adolf ezt ellenzi, mert így a város biztos jövedelem-től esnék el. A bizottság úgy határozott, hogy a háziurak nem válthatják meg a vízőrákat.

A vízdíj hektoliterenként 3.8 fillér lesz, amely díjat azonban a törvényhatóság az üzembizottság javaslatára megváltoztathat. Ipartele-peknél, nagyobb házaknál, építkezéseknél áta-lány is fizethető, de ha a fogyasztás megha-ladja a 20 százalékot, akkor ezen a százalékon-tul az általánynak megfelelő vízdíj pótlólag fize-tendő.

A hátralékos vízdíjakat az adóügyi osztály közadók módjára hajtja be, de a vizet elzárni nem lehet. A vízdíjak egy évig az ingatlant terhelik, egy éven túl a hátralékos vízdíjakat a város az ingatlanra első helyen bekebelezheti.

A szabályrendeletet először a jogügyi bi-zottság fogja tárgyalni, azután a közgyűlés elé-terjeszti a tanács.

A mai ülésen Varjassy Lajos polgármester enkölete alatt jelen voltak: Domonkos Lajos, Ki-lényi János főszámvevő, Löcs Rezső tanácsnok, ifj. Nachtnébel Odön városi mérnök, Reisinger Sándor, Révész Adolf, Rosenberg Miksa dr.

A villám áldozatai.

Három egyonsültott ember.

Nagy viharok Aradmegyében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 3.

A legutóbbi napok rekkenő melegsége után tegnap éjszaka néhány másodperces eső esett Aradon. Ez a pár esőcsepp azonban nem sokat használt és mégis: a levegő ma reggelre tete-mesen lehült. A gyors lehülésnek oka abban keresendő, hogy Aradmegye keleti részeiben tegnap és ma erős viharok voltak, amelyek or-kánszerű széllel és kevés esővel vonultak át több község határán. A hőmérséklet csökkené-sét a szél kelet-nyugati iránya magyarázza meg.

A viharok sok helyütt valóságos istenité-leti idővel jártak. Az orkán fákat csavart ki s a nagy légköri feszültség folytán sűrűen csap-tak le a villámok, amelyeknek a tegnapi na-pon három emberáldozatuk is akadt.

Amint az aradi kir. ügyészséghez érkezett jelentésből kitűnik, Pleskucán egyszerre két embert sújtott halálra az égi szikra. A nagy-halmágyi járás egész területén végigvonuló vi-harnak azonban más áldozatai is vannak. Teg-nap éjszaka tizenkét óra tájban Bodesd köz-ségben ütött le a villám, agyonsújtva Lencsán Traján bodesdi földművesnek egy fa alatt he-verő két ökrét és egy tehenét. A szegény föld-mives egész vagyonát elvesztette a villámcsa-pás folytán. A bodesdi babonás parasztnép semmi áron nem akarta megengedni, hogy a marhákat elássák, mert ez szerintük veszedel-met hozna a községre. Csak hosszas kapacitá-lás után sikerült őket rávenni, hogy az állato-kat elföldeljék.

A legkülönösebb eset azonban Vidrán tör-tént, ahol ma a zivatar hihetetlen gyorsasággal, teljesen váratlanul tört ki. Mihucz János tehe-tős földesgazda éppen a kertjében levő cseresz-nyefán szedgette a cseresznyét, amikor a plil-anat alatt támadt orkán kitört. A gazdának már nem volt annyi ideje, hogy lemásszik a fáról: a villám belecsapott a fába s agyonsuj-totta a cseresznyét szedgető Mihuczát.

A környékbeli lakosok azt állítják, hogy olyan istenitéletidő, amilyen ma és tegnap dű-höngött, emberemlékezet óta nem volt a já-rásban.

Vége az obstrukciónak!

A hatás a Házban. — Elégedetlenkedő függetlenségek. — Kossuth magyarázata. — Mi tetszik a királynak? — Andrássy kapacitál. — A horvátok leszerelnek. — Törvény, melyet nem hirdetnek ki. — A horvátok jószolgatnak. — A bán Budapesten. — Minisztertanács.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 3.

A horvát obstrukció leszerelésére a kormány azt az expedienst választotta, amelyet az *Aradi Közlöny* már hetekkel előbb mint ideiglenes megoldásra alkalmasat ajánlott. Kossuth Ferenc visszavonta a vasutas-pragmatikáról szóló javaslatnak összes pontjait, a már letárgyalt első szakaszon kívül és egyben kijelentette, hogy a szolgálati rendtartást rendeleti úton lépteti életbe.

A függetlenségi képviselők egy része méltatlankodással fogadta a kormány módosítását, mert leszerelést látott benne, de a kabinet tagjainak beható és szabatos magyarázatai után elismerték az eljárás helyességét, valamint azt, hogy Kossuth indítványával vége szakad a horvát obstrukciónak a házszabályok legcsekélyebb sérelme nélkül.

Most tehát csak a ma benyújtott indítvány letárgyalása és a fizetésrendezési javaslat harmadszori olvasása van még hátra és a törvényhozás más munkálatához foghat.

A horvát ábrándok.

A képviselőház mai ülésének végén Tuskán Gergely interpellációt intézett Wekerle Sándorhoz a miniszterelnöknek horvát politikája tárgyában mondott beszéde miatt. Tuskán érthetetlennek tartja, hogy Wekerle a horvátokról úgy nyilatkozott, hogy idegen befolyásoknak engednek. Kérde a miniszterelnököt, hogy mire gondolt ennél a kijelentésnél, majd szövegesen a horvát kormányválságot.

Wekerle Sándor tiltakozik a szónok amaz eljárása ellen, hogy *Rakodczay* Sándornak banná való kinevezése bármilyen módon alkotmányellenesnek minősíthető volna. Multkorai beszédében tiltakozott az ellen, hogy idegen befolyások érvényesüljenek a magyar törvényhozában. Ennek a kijelentésnek az az alapja, hogy a 19 tagot számláló horvát jogpárt, amely csak kényszerűségből csatlakozott a fiumei rezolúcióhoz, *Nagy Horvátország* alakításán ábrándozik.

Ez olyan törekvés, amely a magyar államegységgel ellenkezik. Erre értette azt, hogy a horvátországi képviselők munkájában idegen befolyások érvényesülnek. A horvát államegysítségi törekvéseknek létalapjuk nincsen. A kormány utját fogja állani a magyar államegységet veszélyeztető törekvésnek s a jogosult horvát törekvéseket igyekezni fog kielégíteni, de éppen úgy *igyekezni fog minden túlzó horvát követelést visszautasítani.*

A Ház a horvátok kivételével tudomásul vette a miniszterelnök választát.

Ezzel az ülés véget ért.

Az elégedetlenek.

A képviselőház folyosóján ma rendkívül élénk élet volt Kossuth Ferenc szenzációs bejelentése után. A függetlenségi képviselők igen elégedetlenek voltak a horvát obstrukciónak így módon való elintézésével és ezért elsőnek Kossuth Ferenc, azután pedig a kabinet többi tagjai igyekeztek csillapítani az elégedetleneket.

Ezek között Mérey Lajos hibáztatta, hogy váratlanul meglepetésszerűen terjesz-

tette elő a kormány a módosítást a vasutas pragmatikához anélkül, hogy előbb pártértekezlet elé vitte volna a dolgot.

Éber Antal és Halász Lajos azt fejtegették, hogy a mai indítvány *veszedelmes precedens lehet*, és vitatták, hogy a függetlenségi párt szolgálati pragmatikát ígért a vasutasoknak, nem pedig nyelvbéli intézkedést. Ugyanezt vitatta a függetlenségi párt több tagja.

Mások viszont azt mondták, hogy a horvát obstrukció már csak néhány napig tartott volna s ugyis csak az 5. szakaszig obstruáltak volna a horvátok, azután pedig abbahagyták volna a vitát.

Kossuth Ferenc erre odalépett a vitatkozó csoporthoz és a következőket mondotta:

— Az indítványt nem lehetett a pártértekezlet elé vinni, mert ezzel a kormánynak jól megfontolt tervét *meghiúsítottuk volna. A kormány nem adta föl álláspontját, sőt győzedelmesen fentartotta.* A horvát obstrukció még hónapokig eltarthatott volna és már az e nökség sem birta volna ki a nagy munkát és fáradtságot, amelylyel a horvát szónokok figyelemmel kísérése járt. Nyugodjatok meg abban, hogy a *kormány keresztül-vitte azt, amit akart.*

Siker, vagy kudarc?

A kereskedelmi miniszter nyilatkozata nem nyugtatta meg a képviselőket. Hock János így tüzelt:

— *Ez a 48-as párt első nagy kudarca, amelyet a többi követni fog.* Egy veszedelmes precedensről van szó és én ezt a dolgot szavazatommal nem támogatom.

Ekkor Apponyi Albert gróf lépett a zugolódó csoporthoz és így szólt:

— *Itt nem lehet szó sem leszerelésről, sem meghátrálásról.* A háborúság ütköző pontja a javaslat 5. szakasza volt, amelyet a kormány föl nem adhatott és Kossuth Ferenc indítványában expressis verbis benne van az 5. szakasz. Nevetséges volna tehát meghátrálásról vagy leszerelésről beszélni. A kormány nem tehetett mást, ha egy idegen nyelvű támadással szemben sikeresen akart védekezni.

Mi lesz a létszámemeléssel?

Kaas Ivor báró erre a következőket mondotta:

Annak, ami ma történt, *nagyon fog örülni a király!* Most már tudja a módját, hogyan kell megoldani az ujonclétszám emelését és a gazdasági kiegyezést.

A csoporttól nem messze állott Wekerle Sándor, aki most odalépett Kaas Ivorhoz és ezt felelte neki:

— A leghatározottabban kijelentem, hogy a király sem velem, sem a kabinet tagjaival soha eddig *az ujonclétszám emeléséről egy szót sem beszélt.* A király egyáltalán nem tud a parlamentben törtétekről, nincsen tudomása a mai indítványról sem, mivel a parlament munkásságára

semmiféle befolyást nem gyakorol. Nem való tehát, hogy a mai indítvány akár a katonai kérdéssel, akár pedig a kiegyezéssel vonatkozásban volna. Nagyon sajnálom, hogy ilyen hiresztelésekkel izgatják a közvéleményt. Amit most mondtam, — fejezte be Wekerle szavait, — azt a nyilvánosságnak is szántam.

Kaas Ivor erre csak annyit válaszolt, hogy nem hiresztelést mondott, hanem egyéni véleményét.

Ezután Justh Gyula és Apponyi Albert gróf magyarázták a függetlenségeknek, hogy semmiféle háborgásra vagy izgalomra nincsen ok.

A többség győzelme

Most már Andrássy Gyula gróf is odalépett a 48-as honatyák körébe és ezeket mondotta:

— *A ma történt dolog az alkotmánynak és a parlamenti többségnek győzelme.* Nagy különbség van a magyar és a mostani horvát obstrukció között. A magyar obstrukció az egész ország érzésével és szimpatiajával hadakozott olyan kormány ellen, amely tetemes vér- és pénzáldozatot követelt az országtól. A mai obstrukció idegen törekvések szolgálatában áll. Olyan ez a harc, mint amikor a tartomány föllázad a birodalom ellen. Ha a többség az ilyen küzdelemben nem él a jogával, akkor nem érdemli meg, hogy többség legyen. Arról kezeskedem, hogy *teljesen megegyezik az, ami ma történt, a magyar parlament házszabályaival.*

Andrássy Gyula ezután még a horvátok politikájáról beszélt és azt mondta, hogy amit a horvátok kívánnak, az *tulmegy a törvény keretén.* Ha a horvát koalíció föl is izgatja a horvát közvéleményt, a horvátországi komoly politikusok be fogják látni, hogy más alapon kell helyes és bölcs politikát csinálni.

A belügyminiszternek nyilatkozata most már valamennyire megnyugtatta a függetlenségi képviselőket, akik most már csak azt hangoztatták, hogy pártértekezlet elé kellett volna vinni a Kossuth-féle indítványt.

Supiló véleménye

Egy hírlapíró megkérdezte Supiló Ferencet, hogy mi a véleménye a kormány által ma benyújtott indítványról? A horvát pártvezér erre a következőket felelte:

— Kossuth Ferenc indítványát, a pragmatika-javaslat visszavonását a *kormány elföladásának és súlyos vereségének tekintem.* Nem döntöttünk még afölött, hogy milyen eljárást fogunk ezzel szemben tanusítani. Erre nézve mai pártértekezletünkön határozunk. Hogy Horvátországban mi lesz, azt nem tudom. Mi nem felelhetünk azért, hogy Zágrábban 15 suhanc mit csinál, hogy tüntetnek a bán, illetve Rakodczay Sándor, a zágrábi hét-személyes tábla volt elnöke ellen, mert *mi Rakodczayt bannak el nem ismerjük.*

Nem mondhatok semmit, hogy a történetek után mit csinálunk. Egy bizonyos: holnap minden kiderül.

Kiszámíthatatlan következmények.

Supilo Ferenc később az alábbi nyilatkozatot tette:

— A magyar kormány mai ténye nagyon súlyos és kiszámíthatatlan következményekkel fog járni Horvátországra nézve. Most már az összes főispánok és bizalmi állást viselő férfiak lefognak köszönni állásaikról. A nemzeti párt teljesen félre fog állani és Rakodczay Sándor bán helyzete valószínűleg tarthatatlan lesz.

Pinterovics Antal eszéki képviselő, aki mindig a béke híve volt, kijelentette, hogy Magyarország és Horvátország között szinte kiegyenlíthetetlen az ellentét. A mostani helyzeten szerinte csak úgy lehetne enyhíteni, ha a kormány a horvát vasutvonalak külső szolgálati nyelvétől azonnal a horvát nyelvet léptetné életbe és a belső szolgálat terén is engedményeket tenne a horvát nyelvnek.

Nem hirdetik ki a törvényt.

A horvát képviselők ma kijelentették, nagyon sajnálják, hogy a dolog ilyen fordulatot vett. A fiumei rezolúció megállapítása idején nekik valószínűleg küzdeniök kellett, míg a nép megértette, hogy csak a magyarokkal való barátságban található meg kulturális haladásának biztosítékait. Most a magyar-horvát barátság évekre lehetetlenné van téve. A horvát képviselők végül kijelentették, hogy a horvát országgyűlés a holnap megszavazandó törvényt sohasem fogja kihirdetni. A képviselők hangoztatták még, hogy mindent el fognak követni, hogy a nép nyugodt maradjon, bár a Starcevic-párt valószínűleg tüzeli a népet az ellenállásra.

Minisztertanács.

Rakodczay horvát bán ma délelőtt fél-tíz órakor — 19 perc késéssel Budapestre érkezett. A bánnal együtt jött Josipovich horvát miniszter is, aki Kelenföldig ment a bán elé és őt a budapesti helyzetről informálta. Megérkezésük után a miniszter és a bán a vasúti vendéglőbe vonultak, ahol megreggeliztek. A pályaudvarról a miniszter és a bán a miniszterelnöki palotába hajtottak. A miniszterelnöki palotában Wekerle Sándor miniszterelnök már várta őket s csakhamar tanácskozásba merültek. A bán jókedvű, amiből azt következtetik, hogy kedvező híreket hozott s a tegnapi esti zágrábi macskazene nem busítja.

A miniszterelnöki palotában ma délután 5 órakor minisztertanács volt, amelyen Jekelfalussy Lajos kivételével a kabinet valamennyi tagja jelen volt. A minisztertanács 7 óráig tartott s utána Wekerle Sándor vendégeiül látta minisztertársait és Rakodczay Sándor horvát bánt.

A miniszterelnökségtől Kossuth Ferenc és Apponyi Albert gróf egyenesen a függetlenségi pártkörbe hajtottak, ahol másfél óráig időztek és élénk eszmecserét folytattak a pártnak nagy számban megjelent tagjaival. A képviselők helyesléssel találkozott Kossuth Ferenc indítványa, amelynek célja a magyar álláspont győzelmének biztosítása a házszabályok sérelme nélkül.

A horvátok beszüntetik a harcot.

A horvát képviselők ma délután értekezletet tartottak, amelynek tárgya volt: határozni további maguktartása fölött. Az értekezletet, amely 5 óra hosszat tartott, szigorúan bizalmas jellegűnek mondták ki és kommunikációt sem közöltek, a tanácskozásról mégis néhány igen érdekes részlet szivárgott ki. Az egyik az, hogy voltak egyes képviselők, akik az új helyzet dacára a harc folytatása mellett nyilatkoztak. A többség azonban belátta ennek céltalan voltát és ezért a harc beszüntetése mellett határozta. Ezután áttért az értekezlet a holnapi ülésen követendő magatartás és a további teendők megállapítására. A horvátok holnap befejezik a küzdelmet és valószínűleg még holnap visszautaznak Zágrábba. Akiknek holnap zárszavuk van, azok röviden felszólalnak, de már a szavazás előtt kivonulnak az ülésteremből. A kivonulás előtt azonban még deklarációt olvasnak föl, amelyben tiltakoznak a törvényjavaslat megszavazása ellen. A mai értekezleten megvitatták már a deklaráció tartalmát, de szövegét csak a holnap reggel tartandó értekezleten fogják megállapítani.

A horvát képviselők hír szerint abban is megállapodtak, hogy választóik gyűlésein beszámolnak eljárásukról és sürgetni fogják a horvát országgyűlés egybehívását, amelynek semmi akadályja sincsen, mert a gyűlés jelenleg csak el van halasztva. A képviselők beszámolójuk után választóiktól teszik függővé további maguktartását.

M rleg-dal.

— A piaci vizsgálathoz. —
... Szép is vagyok, jó is vagyok,
Csak egy kicsit hamis vagyok!

Deputáció a zárórak miatt.

Meddig szabad zenélni?

Vendéglősök és kávéosok panasza.

— Az Aradi Közlöny tudósításai. —

Arad, július 3

Az aradi vendéglősök és kávéosok között szinte állandó a panasz azon újabb felkapott rendőrségi gyakorlat ellen, hogy a rendőrség éjjeli két órán túl nem engedélyezi a kávéházakban és vendéglőkben a zenét. A zenélési záróráról szóló városi szabályrendelet ugyan úgy intézkedik, hogy a két óráig terjedő zenélési szabadságot a rendőrségnek diskrecionális joga van továbbra is meghosszabbítani, de újabb ennek ellenére sem engedik meg a két órán túl való zenélést. Legutóbb is több vendéglőst és kávést bírságoltak meg a zárórán túl való zenélés miatt.

Igen természetes, hogy ez az eljárás igen súlyosan érinti különösen azokat a vendéglősöket és kávéosokat, akik üzletüket éjszaka is nyitva tartják. A mulatni vágyók két órán túl hiába akarnak muzsikaszt mellett vigádni: a cigány leterzi a vonót, mert rendnek muszáj lenni. A rend pedig az, hogy két órán túl a zenének igen káros hatása van, tehát a zene tilos. Különösebb néhány tulbuzgó fiatal rendőrhadnagy őrzi erősen a kávéházi erkölcsöket, nagymérvű figyelmet fordítva arra, hogy két óra egy perckor sehol se muzsikáljanak. Az idősebb rendőrtisztek, akik a nekik adott diskrecionális hatalmat nem kezelik olyan drákói szigorral, mint a fiatalok, még ma is adnak

zárórak hosszabbítást, ha azt olyan ember kéri, akinek egyénisége biztosíték arra nézve, hogy a mulatozás nem végződik botránnyal. A fiatalabb rendőrtisztszervezők azonban ismerik az embereket és senkinek az egyéniségét biztosítéknak el nem ismerik.

Ezek a körülmények arra indították az aradi vendéglősöket és kávéosokat, hogy közös beadvánnyal forduljanak a város tanácsához, kérve, hogy a zenélési engedély hajnali három óráig szóljon, s ezt az engedélyt négy óráig lehessen meghosszabbítani. A kérelem fölött az e havi közgyűlés fog határozni. Hogy azonban a tanács pártolólág terjessze a kérelmet a törvényhatóság elé, a kávéosok és vendéglősök elhatározták, hogy ipartársulatuk elnökének, Nagy Lajosnak vezetésével a napokban küldöttségileg fognak tisztelegni Varjassy Lajos polgármester előtt, kérve, hogy méltányos kívánságuk teljesítése elé ne gördítsen akadályt. Valószínű, hogy a küldöttség teljes sikerrel fog a polgármesternél eljárni, mert alig hihető, hogy a vendéglősöket és kávéosokat, kik a város adófizetői között tekintélyes helyet foglalnak el, a hatóság jogos mozgalmukban nem támogatja.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Tánccs regiment, vigjáték.
Péntek: A vig szalmaözvegyek, bohózat.
Szombat: Sogun, operette. Bemutató előadás.

A táncos regiment.

(Vigjáték 4 felvonásban. Írták: Kadelburg Gusztáv és Skovranek Richard. — Bemutató előadás.)

A legjobb német bohózatcsináló Vilmos császár. Ő volt ugyanis az, aki egy német városkának huszárezredet küldött ajándékba, hogy a lányok a bálkon kellő számú táncosokkal rendelkezzenek. Mikor a császár a valóságban megcsinálta ezt a bohózatot, Kadelburg ur és Skovranek ur színpadra alkalmazták és A táncos regiment címen beadták a közönségnek. Igazi német limonádé ez a bohózat, amiben annyi a bohózat elem, mint Shakespeare III. Richardjában. Üres, tartalmatlan história ez a Táncos regiment, amin a németek sokat mulathatnak, mert hiszen ők a kis Kohn is remekműnek tartották és öt évig csak a kis Kohn mulattak, de, hogy bohózatnak higgyük el ezt a vérszegény ügyet, ahhoz német unalom szükségeltetik. Miután Kadelburg urnak és lehetetlen nevű társának így megmondtuk az igazságot, meg kell állapítanunk, hogy A táncos regimenten nagyon jól mulatott a közönség, illetőleg a színészek nagyon jól mulattatták a közönséget. Pompás előadásban, stilszerű uniformisokkal került színre a táncos regiment, amelynek ostoba alakjait pazar humorral játszották meg színészeink. A legnagyobb sikere Szatmárinak volt Nipp Ágost gyáros szerepében. Halálra kacagtatta a publikumot groteszk komikumával és már 5 miatta is érdemes megnézni a különben üres kis darabot. De a többi szereplő is valószínűleg excellált. Dolly, Horti két fiatal hadnagy szerepében mulattatta a közönséget. Maribázy ezredese elegáns, kedves katona volt. Nagyon mulatságos tiszti szolgát adott Leövey, sok kacagást keltettek Kulcsár, Várnay és Uff Kálmán az agyongyötört civilek szerepében. A hölgyek közül nagyon tetszettek a közönségnek Körösy Juli, Zalay Margit, Benkőné és H. Novák Irén. A rendezés mintaszerű volt és Maribázy ötletességét dicséri. A közönség nagyon jól mulatott és sokat tapsolt a szereplőknek.

H. S.

A Szelle-fiuk itthon.

Az apjuk tudományos munkát ír.

Az indiai élmények.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 3

Már hónapok óta beszélnek, hogy Szelle József visszatér Aradra. A híresztelést igazolni látszott az a körülmény, hogy néhány héttel ezelőtt megérkeztek Hátsó Indiából Szelle József két fia, Károly és Lajos, akik évekkal ezelőtt apjukhoz utaztak, hogy keserves bujdosását lehetőleg elviselhetővé tegyék. A Szelle fiuk megerősítették a szállongó híreket, de a család maga sem tudja még biztosan, mikor indul el Szelle József Szingapurból, hogy hat évi száműzetés után visszatérjen Magyarországra.

(Négy év Szingapurbán.)

Az Aradi Közlöny egyik munkatársa ma felkereste a Szelle családot s a néhány hét előtt Hátsó Indiából hazaérkezett két Szelle fiúval, Károlylyal és Lajossal hosszabb beszélgetést folytatott. A fiuk eleinte tartózkodóan viselkedtek s nem szívesen válaszoltak a kérdésekre. Később azonban édes anyjuk biztatására felmelegedtek és számos élményüket elmesélték. Közben megmutogatták különböző gyűjteményeket is, amelyekben sok érdekes exotikus furcsaság van. Feltűnő volt az a nagy szeretet, amellyel folyton édes apjukat emlegették, aki gyermekelt valósággal főuri nevelésben részesítette.

Ugy Szelle Károly, mint Lajos igen értelmes gyermekek s korukat meghaladó intelligenciával beszélgettek Szingapurról, ahol négy hosszú esztendő telt el. távol hazájuktól és édes anyjuktól. Mindazonáltal szívesen emlékeztek vissza az ott eltöltött időkre s alig várják, hogy visszamehessenek.

A Szelle fiuk még egészen fiatal legénykék. Károly nem rég múlt 14 éves, Lajos pedig másfél évvel fiatalabb. Dacára fiatal koruknak, máris egy csomó idegen nyelvet tudnak s az angol nyelvben annyira otthonosak, hogy még a családjuk körében is jobbra csak ezt használják. Az angolon kívül a francia, olasz, német és végül a *maláj* nyelvet bírják. Apjukkal rendszeren csak magyarul társalognak.

Hátsó Indiába ezelőtt négy évvel mentek ki édes apjuk után, aki akkoriban Szingapurbán tartózkodott. Szelle József nagy szeretettel fogadta fiait s azonnal gondoskodott, hogy a kellő nevelésben részesítse őket. Mindakettőt beíratta a *Szent József intézetbe*, amely középiskolai jelleggel bír s afféle reáliskola, nyolc osztályra osztva. Az intézet katolikus jellegű, amely angol fenhatóság alatt áll, s a legelőkelőbbek közé tartozik Hátsó Indiában. Mintegy ezer diákja között számos előkelő család sarja nevelkedik. A tanítás nyelve angol, s aki angolul nem tud, azt fel sem veszik. A Szelle fiuk felvétele e tekintetben nem átközt néhezségekbe, mert ők már itthon megtanultak angolul, s a felvételi vizsgát szép sikerrel kiállították.

(Szelle Károly alkora.)

Négy év alatt szorgalmasan tanultak s az év végén örömmel küldték haza, Aradra, Szelle Józsefnének a jeles bizonyítványokat. De nemcsak az iskolai kötelezettségüknek feleltek meg lényesen. Édes apjuk rajzolni, zongorázni taníttatta őket, még pedig oly szép eredménnyel, hogy Szelle Károly *több hangversenyen önállóan is fellépett* és szép sikereket aratott. Legutóbb

a *Szingapuri Katolikus Klub* hangversenyén szerepelt 1906. január 21-én. Ez a kör a szingapuri előkelőségek egyik találkozó helye, amelynek ünnepségein Szingapur színe java részt vesz. A január 21-iki hangverseny is nagy és szép közönség előtt folyt le, amelynek soraiban ott volt Sir John Anderson, az angol kormány szingapuri képviselője és Barillon dr. szingapuri róm. katolikus püspök is.

A hangverseny, de különösen Szelle Károly sikerét elismerő hangon emlegették másnap a szingapuri napilapok, amelyek közül a *The Straits Times* a következőképpen ír:

„A katolikus klub mai hangversenyén Szelle Károly, aki a „Rapsodie Hongroise”-t játszotta, olyan zenedarabban mutatta be kiváló tehetségét, amelyet csak mesterek tudnak eljátszani. Bizonyára senkisésem gondolta volna, hogy egy iskolás gyermek játszik. Előadása oly mesteri volt, hogy hangos és meg nem szűnő tapsokat keltett.”

Ugyanigy írt Szelle Károlyról a másik két szingapuri napilap, a *Singapore Free Press* és az *Eastern Daily Mail*.

A hangversenyen ott volt Szelle József is, akit John Anderson kormányzó ez alkalommal bemutatott magának s igen melegen gratulált neki fia sikeréhez. A kormányzó példáját követték a francia, olasz, német és osztrák magyar konzulok is, akik nem fogták ki a tehetséges fiu dicséretéből.

(A kolera miatt.)

A Szelle fiuk hazatérésének oka a Malakka félszigeten mind veszedelmesebb mérveket öltő kolera járvány volt. Szingapurbán naponként átlag 30-40 ember halt meg kolerában, s a járvány a Szent József nevelő intézet diákjaiból is több áldozatot szedett. Szelle Józsefet nagy aggodalom fogta el e miatt, s mikor egy napon a nevelőintézet két tanárát ragadta el a járvány, az intézet igazgatójánál kijárta, hogy fiait már áprilisban le tephessék az *ötödik osztályból* a vizsgát. Az igazgató, Mehael Brother készséggel megadta az engedélyt s a fiuk *kiünő eredménnyel* levizsgáztak. A dicséreten kívül még egy csomó ajándék könyvet kaptak, amelyekbe maga az igazgató írt elismerő szavakat.

Mikor a fiuk készen voltak a vizsgával hamarosan összecsomagolta a holmijukat Szelle József és haza küldte Magyarországra:

— Siessetek, nehogy bajotok essen — mondta a fiukat Szelle. — Én itt maradok, érem nem kár. De ti vigyázzatok magatokra.

A fiuk nehéz szívvél el is indultak s az Indiai Óceánon, Vöröstengeten, Földközi tengeren, Görög- és Olaszországon át haza jöttek. Előbb Pozsonyba mentek a nagybátyjukhoz, onnan pedig Aradra utaztak rég nem látott édes anyjukhoz.

A Szelle fiuk számos érdekes epizódot mondtak el a Szent József intézetről, ahol a maláj, néger, kínai és japán diákoktól kezdve Európa minden nemzete képviselve van s ahol a rest atyafiakat rövid úton úgy megrakják, hogy ahoz képest a magyar tanbetyárság kismiska. Érdekes, hogy Szingapurbán az egyik iskolai szünet februárban van, amikor egy hónapon át szinte dühöng a *kínai újévnek* nevezett mulatozás, a másik pedig júniusban. Az év többi hónapjaiban szakadatlanul folyik a tanulás.

A Szelle fiuk több előkelő barátot is szerettek Szingapurbán. Még Aradról is leveleznek *Cew-Eng-Hong* urfival, aki mint a neve is mutatja, töről metszett kínai. A copfos kollega igen jó családból származik s az európai kultúrát azon a réven szedegeti magába a

Szent József intézetben, hogy az apja többszörös milliomos.

(Szelle, mint tu. és.)

Nagyon érdekesek azok a dolgok, amelyeket a Szelle fiuk édes apjukról mondtak el. Szelle József szabaddidejét teljes n tudományos kutatásokra fordítja. Többnyire fiatal bebarangolta az egész Malakka félszigetet, s nagyobb kirándulásokat tett Szumatra, Java, Borneo szigetekre, sőt egy ízben Új Guineát is felkeresték. Ez utazásaiakon Szelle állandóan jegyzeteket készített s néhány ezer fényképfelvételt eszközölt. A Szingapurhoz közelebb eső vidékekre csónak kirándulásokat szoktak volt tenni, amikor is valóságos expedíció benyomását keltette a kis társaság. A csónakot Szelle mindenféle szükséges segédeszközökkel felszerelte s a fényképező géptől a legapróbb kellékig minden rendelkezésére állt.

Az éveken át hangyaszorgalommal gyűjtött anyag most már tetemesen felszaporodott, elannyira, hogy Szelle József már hozzá is fogott annak feldolgozásához. *Malakka félszigetről s a Szunda szigetéről irandó tanulmányát több hatalmas kötetre tervezi, amelyeket magyar nyelven fog megírni, s hazajövelekor egy budapesti műintézet által fog kiadatni.* A visszatérés Szelle Józsefnek komoly szándéka, mert bár hat év óta van távol, sosem tudta elfeledni hazáját s a szíve folyton hazahuzza. Fiait is jó magyaroknak nevelte, s noha alighanem visszafognak hozzá utazni s összes tanulmányaikat külföldön fogják befejezni, gondja lesz róla, hogy magyar állampolgárságukat el ne veszítsék.

Haza! Haza!

Erdekes, de természetes, hogy Szelle mit sem beszél fiainak az Aradon történekről, de ha szó kerül róla, mindig hangoztatja ártatlanságát. Erről különben a neje is meg van győződve, aki az *Aradi Közlöny* munkatársa előtt a következőket mondta:

— Szegény uram, hogy üldözték, és hogy üldözik még ma is. Pedig ha tudná, milyen ártatlanul? Nemrégiben meghalt itt egy volt aradi ügyvéd, akiért 30.000 korona erejéig állt jót a férjem. Ezt neki kellett rendezni. Az ilyen emberek sodorták őt a bajba.

Szelle Józsefné ezután még azt is elmondta, hogy többször ki akart utazni az urához Szingapurbá, hogy megossza vele a száműzetés keserű kenyerét, de ő nem engedte.

— Ugy is visszamegyünk, — írta ilyenkor nejének — minek elszakítani minden köteleket, amely Magyarországhoz fűz.

Szelléné engedelmeskedett s így az utazás abba maradt.

Munkatársunknak még sok érdekes dolgot mondtak el a Szelle család tagjai, miután azonban ez inkább a fiuk néprajzi tapasztalatait bizonyítja, nem terjeszkedhetünk ki rájuk. A gyűjtemények megsemlélése után Szelle Károly egy kis hangversenyt rendezett s oly ügyesen játszott zongorán, hogy minden tekintetben igazat kell adnunk a szingapuri napilapok szinte hízalgó kritikáinak.

A fiuk jövőjére nézve még nincs biztos megállapítás a családban. Legvalószínűbb, hogy visszafognak térni apjukhoz és az *orvosi pályára* lépnek.

MULATSÁGOK

(=) Nyomdász-dalestély. Az aradi nyomdászok Gutenberg dalköre 1907. évi július hó 7-én, vasárnap Galli János vendéglő kerthelyiségében (Magyar- és Kossuth-utca sarok) a dalárda pénztárának gyarapítása céljából táncos egybekötött jótékonykölü házias dalestélyt rendez. Belépti-díj: személyenként 60 fillér. Kezdet este 8 órakor. Kellemetlen idő esetén a házi-

estélyt július hó 21-én tartják meg. Műsor: 1. Dalár induló Ziegler Bélától. 2. Szabadságdal Pogatschnigg E. től. 3. C aplár (bortal) Serly Lajostól. 4. Zöld erdőn. 5. Munkásdal.

(=) **A vaggongyári daloskör hangversenye.** A helybeli vaggongyár dalosköre a vaggongyári zenekar közreműködésével július 6-án, szombaton este 8 órakor a *Központi Szálloda* kerthelyiségében (Rónai A. Jánosnál) hangversenyt tart. Bemenet a Salacz utca felől. Belépti-díj 80 fillér.

800,000 korona kulturális célokra.

Apponyi Albert gróf Aradnak.

Az izr. iskolák államosítása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 3.

Amikor Apponyi Albert gróf kultuszminiszter a tanítókonviktus felavatási ünnepélyén Aradon volt és meglátogatta az aradi iskolákat, konstata, hogy különösen a középiskolák tantermei annyira szűkek, hogy alkalmatlanok a tanulóifjúság befogadására. A miniszter, mint ismeretes, már ekkor kijelentette, hogy gondoskodni fog, hogy az aradi állami reáliskola új épületet kapjon s a liceumot kizárólag a kir. főgimnázium foglalja el.

Ugyanezkor meglátogatta a miniszter a városi községi elemi iskolákat is és meggyőződött arról, hogy a városi iskolák kevés számuknál fogva a közoktatás céljainak nem felelhetnek meg. A kultuszminiszter Aradon való tartózkodása idején Müller Károly képviselő vezetésével egy küldöttség is tisztelgett nála és kérte, hogy a közoktatásügyi kormány Aradon állami felsőbb leányiskolát létesítsen.

Ezen célok elérése szempontjából Müller Károly több ízben tisztelgett Apponyi grófnál, aki meg is ígérte a képviselőnek, hogy a közoktatásügyi kormány Arad város kulturális céljaira: új reáliskola építésére, állami felsőbb leányiskola és állami elemi iskolák létesítésére 800,000 koronát fog adni.

Az új iskolák létesítése most már befejezett dolog s már a helyet is kiszemelték az új iskolák céljaira. A reáliskola új palotája a Reiniger-féle telken lesz, az állami felsőbb leányiskola a liceum előtti tértéren kap helyet, az elemi iskolákat pedig a város periferiáin állítják fel.

Az állami elemi iskolák ügyét tegnap sürgette meg Kovács Vince helyettes iskolafelügyelő a kultuszminiszternél. Apponyi gróf szívélyesen fogadta Kovács Vincét és kilátásba helyezte, hogy az állami elemi iskolákat az állami szubvenció segítségével a közoktatásügyi kormány a legrövidebb idő alatt fel fogja állítani.

Az audiencián érdekes eszmét vetett fel Kovács Vince. Előterjesztést tett a miniszternek, hogy időszerű lenne, ha az állam átvinné az aradi izr. hitközség fiú- és leányiskoláját. Apponyi kijelentette, hogy a közoktatási kormány szívesen átvinné állami kezelésbe az izr. iskolákat, ha maga a hitközség ajánlaná fel az államosítást. A miniszter nem talált ebben nehézséget, mert a nagyváradi izr. hitközség is felajánlotta iskoláinak államosítását s a közoktatásügyi kormány át is vette a felekezeti iskolákat.

Mozí-árverés.

Július hó 5 én délelőtt 10 órakor nyilvános bírói árverésen dobra ütök a Japán kávéház mozgókép-készülékét

Ahol a képek úgy mozogtak,
Miként a nyárfa levele,
És úgy, hogy egynéhány halandó
Pompásan megvakult bele:
A mozi többé nem mozog majd,
Mivel, — óh, szörnyű végzet ez! —
A végrehajtó nemsokára
Egy mozit árverez.

Hirdették buzgón sippal, dobbal,
Hogy mi vagyon a műsoron:
Leányrablás, vasúti dráma,
S minden, mi mindezzel rokon
Most hajh, a reklám véget ér már.
Nincsen, ki rája pénzt kidob:
A sípból dobból nem marad más,
Csupán a méla dob.

Az animozí-mozitás itt
Blz istenemre, furcsa vád:
A mozit megveszi Kohutáé,
Vagy az, ki érte többet ad.
És noha újból fog mozogni,
Jóhire nem lesz már soha:
Beáll e ritka árveréssel
A mozi alkonya.

— zab.

Bomlás a nemzetiségi pártban.

A Lupta panaszkodik.

Vajda Sándor elutazott.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 3.

Félesztendővel ezelőtt indult meg Budapesten a *Lupta* (Harc) című román nemzetiségű lap. Azzal a programmal indult meg, hogy a románokat a világ uralvá teszi, míg a szegény magyarokat kipusztítja a föld színéről.

És hogy ezt a programot megvalósíthassa, a nemzetiségi párt vezéreit hívta meg a lap élére.

Ott is pompáztak a Lupta homlokán a következő nevek:

Főszerkesztő: Vlád Aurél.

Felelős szerkesztő: Vajda Sándor.

Társ-szerkesztő: Mihályi Tivadar.

Napilap volt a Lupta és így minden reggel okádt a tüzet a magyarok ellen.

Az utolsó szám azonban összezsugorodott valahogyan. A lap homlokáról lekerültek a büszke nevek és helyüket ez a fölírás foglalta el:

MEGJELENIK EGY SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG VEZETÉSE ALATT.

Hogy ki, mi az a szerkesztő bizottság, nem árulja el a Lupta. Azt sem mondja meg, hova párolgott a három szerkesztő. Csak ennyit ír „Egy aktuális kérdés” című cikkben: Hogy a három képviselő nem valami elsőrendű okból vált meg a lap kötelékéből, hanem kisebb jelentőségű kérdések miatt, amelyekre majd később visszatér még a „Lupta”.

Együttal pedig keserű szemrehányásokat tesz azoknak a volt román nemzetiségi képviselőjelölteknek, akik bukásuk után fel sem néztek többé a pártnak, amely ilyen módon nál is inkább zűllésnek indult, mert a parlamenti harcok a román képviselők idejét teljesen lefoglalták és így nem foglalkozhattak behatóan a párt ügyeivel.

E miatt egyébként volt is részük vállalko-

zók oldaláról elég szemrehányásban. A román nemzetiségi párt zűllésének igazi oka azonban az, hogy a nemzetiségi képviselők meghasonlottak egymással és nem tudnak megegyezésre jutni a következő politikai magatartás kérdésében. Ez az oka annak, hogy az utóbbi hetekben a parlamentbe sem járnak, holott rendszeren ők voltak a legszorgalmasabb látogatók a Házban.

Vajda külföldre utazott és csak az ősszel tér vissza. Egyébként az egész fölfordulást ő okozta botrányos parlamenti viselkedésével, amelyről maguk a románok is nagyon sokféle-képen vélekedtek.

Politikai váltóformula.

— A mai üléshez. —

Budapest, 1907. július hó 3.

Éppen jó- kor....

Szavazzon Ön a pártüsnél fogva Xosuth Ferenc urnak, vagy rendeletére...

A hamis mérlegek.

Vizsgálat az aradi üzletekben.

Folytak az elkobzások.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 3.

Amint azt már tegnap megírtuk, az aradi piacon tartott mérlegvizsgálat alkalmából több kofát hamis mérleg használatán érték. A hamis mérlegeket, számszerint ötöt, elkobozták. A vizsgálat azonban nemcsak a mérlegekre, hanem a súlyokra is kiterjesztették s mindazon súlyokat, melyek nem voltak hatóságilag hitelesítve, szintén elkobozták.

A vizsgálatot a mai napon a piacon kívül az összes aradi üzletekre is kiterjesztették. A mérlegek és súlyok megvizsgálásának munkáját itt Feincz Gábor aradi városi mértékhitelítő segédtséget végzi, még pedig igen erélyesen. A vizsgálat eredményeképpen több aradi üzletben hitelesítetlen súlyokat koboztak el s ezenkívül több érdekes rendelkezést léptettek életbe a vásárló közönség érdekében.

Mindenekelőtt a mérlegek hitelesített volta kerül vizsgálat alá. A hitelesítési bélyeggel el nem látott mérlegek és súlyok használatát ellen megindítják a kihágási eljárást, noha a kereskedők nagyrésze azzal védekezik, hogy a sok hitelesített súly közé könnyen kerülhet egy-egy hitelesítés nélküli is, anélkül, hogy a kereskedő ezzel a közönség megkárosítását célozná. Az aradi kereskedők jó híre ezt a védekezést teljesen elfogadhatóvá is teszi, mert téyleg bajos volna rosszakaratot belemagyarázni az olyan véletlenekbe, melyek különösen egy-egy nagyobb forgalmu üzletben könnyen előfordulhatnak. A hatóság azonban mindenesetre helyesen jár el, ha vizsgálatával nagyobb óvatosságra szorítja a kereskedőket, anélkül, hogy ez az eljárás a zaklatás jellegét viselje magán.

Heincz Gábor vizsgálatának egyik eredménye az a rendelkezés is, hogy ezentúl tilos a mérlegekre az ugynevezett *unterlágokat* alkalmazni. Ezek ugyanis többnyire vastag c omagoló papírból valók s a használat alatt egyes üzletekben zsirral és olajjal annyira átitatódnak, hogy láthatólag hatással vannak az érzékenyebb mérlegekre s így a mérlegelés eredményére is. Igen természetes azonban, hogy sok helyütt egyenesen a tisztaságra való tekintet kényszeríti az üzletlajdonosokat az ilyen papír-*unterlágok* használatára. Ezentúl

azonban a célra csak vékonyabb papírt szabad használni s azt is gyakrabban kell változtatni.

A vizsgálat kiterjed arra is, hogy a mérlegek, különösen az élelmiszerek elárúsításánál használtak, tiszták legyenek. E tekintetben azonban mindeddig nem fedeztek fel kifogásolni valót.

HIREK.

Halál a Baross-parkban.

Arad, július 3.

Ma korán délután, amikor alig tartózkodtak néhányan a Baross-parkban, egyik padon szélütés ért egy minorita frátert, aki néhány perccel később meghalt.

A szerencsétlen embert *Lőrincz János*nak hívják, s a minorita templom sekrestyéje volt. Ebéd után egyik társával a Neptunba fürdőbe ment, de már itt is rosszullétről panaszkodott. Ekkor azt tanácsolták neki, hogy hagyja el a fürdőt és járjon egyet a szabadban. *Lőrincz* megfogadta a tanácsot s a Baross-parkba ment, ahol annyira rosszul lett, hogy a legelső padra leült. Alig ült ott néhány pillanatig, elvesztette eszméletét és lefordult a padra úgy, hogy a kalapja is leesett a fejről. Ezt két, éppen arra haladó gyerek meglátta. Rögtön felkapták a kalapot s egy vizet áruló asszonyhoz siettek vele s arra kérték, öntsön bele vizet, mert egy parnak akarják vinni, aki úgy látszik, rosszul van.

A vizes asszony erre maga is a padhoz sietett s vizet öntött *Lőrincz* arcára, aki azonban nem tért magához s eszméletlenül feküdt a padon, amelyre időközben fekvő helyzetbe tették. A gyerekek hamar hírt vittek az esetről, s csakhamar összeverődött vagy 20—25 ember, akik hozzá láttak *Lőrincz* élesztéséhez. Ez azonban nem vezetett eredményre, mert a fráter semmiféle életjelt nem adott s mintegy negyedóra múlva már egészen szederjessé vált. Egy félórába is beletelt, míg a mentőkocsi megérkezett, de már nem volt rá szükség, mert *Lőrincz János* addig meghalt.

A rendőrség részéről *Török Lajos* ügyeletes rendőrtiszt és *Tisch Mór* dr. tb. főorvos jelent meg a helyszínen, akik intézkedtek a halott elszállítása iránt. A felső temető halottas házába vitték, ahonnan holnap délután temetik.

— **A Ház ülésrendje nem változik.** *Budapest*-ről táviratozzák: A képviselőház mai ülése után az elnöki fogadó szobájában *Justh Gyula* elnöklésével megtartották azt az értekezletet, amelynek tárgya volt a képviselőházi ülések idejének megváltoztatása felett határozni. Az értekezlet megnyitása után *Justh Gyula* jelentette, hogy miután az ülésrend megváltoztatása nem találkozott általános helyesléssel, kéri az értekezletet, hogy térjen napirendre a dolog felett. A délutáni ülések eszméjét tehát így újból elejtették.

— **Királyunk és az angol király találkozása.** *Schlackenbergből* közlik: Minden jel arra vall, hogy az *Edvárd király* és *Ferenc József király* közt tervezett találkozás valószínűleg nem fog megtörténni, hanem esetleg *Ferenc Ferdinánd főherceg* fog *Edvárd király*lyal találkozni. Eddig különben még semmiféle utasítás sem érkezett *Schlackenbergből*.

Bécs-ből jelentik: A *Fremdenblatt* írja: Beszerzett információk szerint még egyáltalán nem bizonyos, hogy *Edvárd király* az idén *Marienbadba* jön. Ezáltal esznek mindazon kombinációk, a melyeket *Edvárd királynak* 6 felségével való találkozásához fűztek. Annyi azon-

ban bizonyosra vehető, hogy az esetben, ha *Edvárd király* *Marienbadba* jön, ő felsége meg fogja látogatni.

— **Damjanich özvegye Szovátn.** *Damjanich János* nyolcvannyolcéves özvegye, akin csöppet se látszik meg ez a magas kor. Tavaly oly lelkes és vendégszerető fogadtatásban részesült a szováti fürdőben, hogy a nagyszony igen megkedvelte ezt a fürdőt s két hónapra ismét elutazik a szováti fürdőbe. — *Damjanich János* özvegye *Olaszországból* hazatérve, *Fiumében* meghült s egy hélig beteg volt, de aztán visszanyerte egészségét. Tolnamegyébe ment rokonaihoz, a *Jeszenszky-család*hoz. A Magyar gazdasszonyok orsz. árvaházának évzáró vizsgájára azonban hazajött s ő elnökölt a kis árvák vizsgáján. A szováti fürdőbe harmadmagával megy a nagyszony. Magával viszi *Hoffmann Margit* rokonát és kedvencét, *Jókot*, amely utóbbi nem egyéb, mint egy kedves kutyogó papagály s a nagyszony annyira szereti, hogy ölében magával viszi a szováti fürdőbe, ahol *Illés Lajos* fürdőtulajdonos nagy előkészületeket tesz fogadására.

— **Harc a legelőért.** Nagyhalmági tudósítónk jelenti: A *Gaina* tetején legeltető román pásztorokat a nagyhalmági uradalom erdőőrei tegnap tilos legeltetésen érték. Mikor emiatt a jószágot be akarták vinni, a pásztorok fegyverrel támadták meg őket. Körülbelül 60 lövést váltottak az erdőőrök és a legeltetők, szerencsére azonban egyik lövés sem talált. A harcias pásztorok ellen megindítják a bűnvádi eljárást.

— **Nagygyűlés az építőipari háborúság ügyében.** Az aradi Demokrata Körben ma este az aradi kereskedők és iparosok érdekeinek megvédésére *Steinitzer Pál* dr. elnöke alatt értekezlet tartottak, amelyen a következő határozat hozták:

Az értekezlet az építőiparban beállott szünetelést a küzdelmen kívül álló kereskedőkre és iparosokra károsnak s Aradváros gazdasági fejlődésére bémítónak látja. Ezekre a körülményekre való tekintettel, anélkül, hogy a munkaadók és munkások harcába való beleavatkozásra magát jogosítottak feltolni akarná, a béke létrejöttét egyhangulag kívánatosnak tartja. Hogy a két küzdő fél közeledése valamely uton lehetővé tétessék, elhatározta az értekezlet, hogy vasárnap délelőtt 11 órára Aradváros kereskedői és iparosait, valamint a Demokrata Kör tagjait nagygyűlésre hívja össze; a gyűlés szervezésére a jelenlevők közül bizottságot küld ki, melynek tagjai: *Braun N. Antal*, *Braun Samu*, *Hönnig Ottó*, *Losonczy Zoltán*, *Steinitzer Pál* dr., *Sugár József*, *Vadász Armand* dr. A bizottság magát aláírási ívek köröztetésével kiegészíti.

— **Veszedelemes kocsisz.** Veszedelemes és súlyos következményekkel járható kalandban volt a napokban része id. *Aigner József* szegedi földbirtokos háztulajdonosnak és unokanővérének, özv. *Mesterházy Kálmán*nak. Estefelé kocsin igyekeztek felsőközponti szőlőjükből *Aignerék* szatmári tanyájára felé. Velük volt *Aigner* kilenc éves unokája, *Aigner Dezső* törvényszéki bíró fia is. A lovakat *Mesterházy* né hajtotta, aki őszhaju matróna léteire teljes erőben van. Közben észrevették, hogy az egyik ló kötőfékje meglazult. *Aigner* leszállt a kocsiról, hogy megigazítsa, de megbotlott valamiben. Belekapaszkodott a lóba, hogy el ne essék. Ettől a lovak megriadtak és elragadták a kocsit. *Aigner* még mindig fogódzkodt a lóba, a kocsit tengelye odavágódott a lábához s így haladtak szörnyű idelemben. *Mesterházy* né teljes erejével igyekezett visszatartani a lovakat, de ennek az lett az eredménye, hogy azok nagyobb vágatásnak eredtek s az öreg úri nő kibukott a kocsiból a lovak közé. Az egyik karja eltört, betört egy bordája, erős horzsolást

szenvedett a fején és a fülén. A lovakat az uton haladó tanyai emberek állították meg s ők szabadították ki az utasokat kellemetlen helyzetükből. *Mesterházy* né sérüléseit főleg az okozta, hogy a kocsi és a lovak közé bukva, nem jutott a földre, hanem felakadt ruhája belekapcsolódott a szerszámba s jó darabig cipelték így a lovak. A kis fiúnak csodálatos módon semmi baja nem történt. *Aigner* és *Mesterházy* né állapota komoly aggodalomra nem ad okot. Mindössze pár napi pihenésre és kezelésre van szükségük.

— **Polónyi ujságja.** *Budapest*-ről táviratozzák: A képviselőházban ma kéziről-kézre járt egy új lap, amelyet *Mezőfi Vilmos* hozott a Házba. A lap címe *Szabad Sajtó* s első száma az utolsó betűig *Lengyel Zoltán* piszkolja. A lapban ilyen alcímek olvashatók: *Bigámia*. *Angyalcsinálás*. *Lopás*. *Orgazdaság*. *Hamistanuszerzés* stb. A pamflet szerzőjeül *Tóth Pál* van megnevezve.

— **Japán-amerikai háború.** *Newyorkból* táviratozzák: Az Egyesült Államok és Japán közötti háború már legközelebb ki fog törni. Az amerikai kormány erre a veszedelemre való tekintettel elhatározta, hogy egész hadi flottáját a Csendes Oceánra küldi, aminek azonban ma még utjában áll az a körülmény, hogy a Csendes Oceán partján nincsenek dokkok. A tengerészeti hivatalban buzgón folyik a munka, amit azonban még nem lehet hadikészülődésnek venni. Sokkal komolyabb az, hogy a Csendes Oceán partjain sokkal nagyobb a szénkészlet, mint rendszeren szokott lenni és hogy a haditengerészeti kormány a kémkedés veszedelmének elkerülése végett elbocsátotta hajóiról az összes ázsiai alkalmazottakat, sőt az utóbbi napokban azokat a kínaiakat is elküldötték, akik a szénszállító hajókon voltak alkalmazva.

— **Halálozás.** Ma délután 8 órakor temették el özv. *Hehs Márton* né a Hal tér 6 ik szám alatt levő gyázházban. A közbeesülésben állt matróna végtisztességén nagyszámu gyászoló közönség jelent meg, amelynek sorában testületileg vett részt az Aradi ipar és népbank tisztviselői kara *Walder Gyula* igazgató vezetésével. Az elhunyt urinót a felső temetőben helyezték el örök nyugalomra.

— **Egy ujságíró tragédiája.** *Sepsiszentgyörgyről* írják: *Szántó Imre*, a Székely Nép felelős szerkesztője, tegnap hajnalban agyonlőtte magát. Az éjszakát nagy társaságban, vidám mulatozással töltötte s hajnal felé, amikor a társaság már oszladozni kezdett, egyszerre re olvert rántott elő és így szólt:

— Ide nézzetek, én meghalok egy leányért. E szavakkal, mielőtt megakadályozhatták volna tettét, szíven lötte magát és azonnal meghalt. *Szántó*, aki mindössze huszonnégy esztendő volt, március hó közepe óta szerkesztette a Székely Nép-et. Azt beszélik, hogy reménytelenül szerelmes volt egy színésznő testvérebe, s miatta vált meg az élettől. Szülei *Budapestben* laknak s *Szántó Imre* csak az idén került *Sepsiszentgyörgyre*, miután *Budapestben*, *Münchenben* és *Párisban* befejezte tanulmányait.

— **Rovarpor**, bolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb *Vojtek* és *Weisz* nál. 201

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 3.

Amerika 1 magasabb. Elkelt 40,000 métermázsza 15 fillérrel magasabb áron.

As áruk 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	5 órai sárlat
Buza októberre	10.62—10.63	10.78—10.79
Zab októberre	7.58—7.59	7.58—7.59
Rozs októberre	8.49—8.50	8.55—8.56
Tengeri júliusra	5.75—5.76	5.74—5.75

Zárul 5 órakor:

Oestrák hitelrészvény	650 25
Magyar hitelrészvény	740 25

Nyári színház.

Csütörtökön, 1907. évi július hó 4-én:

A táncos regiment.

Vigjáték 4 felvonásban. Írták: Kadelburg G. és Skovranek R. Fordította: Zboray Aladár.

SZEMÉLYEK:

Ellerbeck báró Maribázi M.	Rózsika	Harmath J.
Wachnitz	Fehér A.	Fahrenheitné Novák Irén.
Kehrberg	Horti Sándor.	Nippes Agost Szathmári A.
Brentendorf	Delli Lajos.	Lina, neje Benkőné P.
Rammingen	Faludi K.	Suna, tanácsos Kulcsár L.
Kellermann	Leóvei Leo.	Frigyos Kozma Pál.
Lambrecht	Várnai Jenő.	Nina, cseléd Körössi Juci.
Klára, neje	Szilágyi B.	Zsófi, cseléd Zalai Margit.

Közdete este 8 órakor.

IDEGENEK ARADON.

— Július 3 —

Fehér Kereszt szálloda. Báró Vasmer Antalné birtokosnő és nővére Simánd. — Báró Vasmer Gusztávné birtokosnő Simánd. — Rottenberg Jenő igazgató Budapest. — Ozv. Hankó Sándorné Földeák. — Takács Károlyné és nővére Brassó. — Csiky Nándor gazdálkodó Szabadka. — Fodor Odön Nagybecskerek. — Herczföld Salamon kereskedő Temesvár. — Orova Gusztáv. — Csendes Árpádné és leánya Mihályfalva. — Borsi Iván igazgató Iglo. — Lederer Emil titkár Zalaegerszeg. — Tarnóczy Elemér igazgató Szeged. — Lévy Sándorné és leánya Pozsony. — Olár József hivatalnok Esztergár. — Szepesi József hivatalnok Esztergár. — Rosenfeld Jenő kereskedő. — Rund László gazdálkodó Hódmezővásárhely. — Klein Dezső és neje Zenta. — Mezei Sándor gyógyszerész Nagyvárad. — Rosenzweig Zsigmond kereskedő Makó. — Schneider János utazó Grác. — Laufer Herman utazó München. — Reiner Lajos utazó Fiume. — Busztin Emil utazó Diószeg. — Schwarcz Miklós utazó Békéscsaba. — Bogyó József utazó Budapest. — Breuer Gyula utazó Budapest. — Kreucz Gusztáv utazó Budapest. — Fleischman Jakab utazó Budapest. — Járny L. Lajos utazó Budapest. — Wiener Gyula utazó Budapest. — Fleisch Árpád utazó Budapest. — Keller Dezső utazó Budapest. — Schwarcz Arnold utazó Budapest. — Politzer Armand utazó Budapest. — Bergl Samu utazó Bécs. — Brüll Nándor utazó Bécs. — Hoffman Vilmos utazó Bécs. — Müller Zsigmond utazó Bécs. — Adler Rezső utazó Bécs. — Stark József utazó Bécs. — Schulcz Sándor utazó Bécs. — Veiner Mór utazó Bécs.

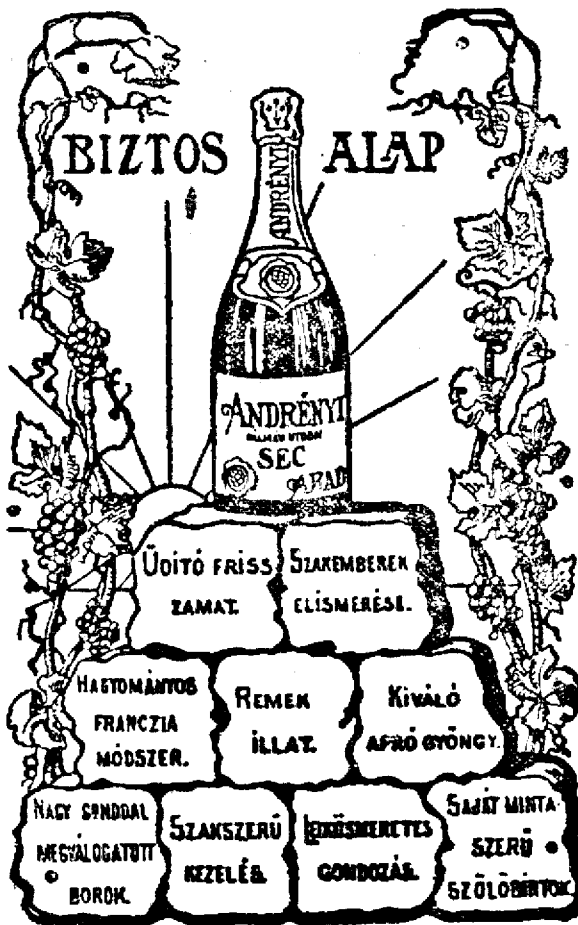
Központi szálloda. Pollák Odön hivatalnok és anyja Bokség. — Reisz Alfréd prokurista Temesvár. — Geiyi Armin magánzó Budapest. — Schwarzenberg Dezső kereskedő Budapest. — Wertheimer Tódor kereskedő Budapest. — Kotányi Jenő kereskedő Budapest. — Hirschl Armin kereskedő Budapest. — Gergelyi Ferenc kereskedő Budapest. — Schrott Gyula kereskedő Budapest. — Grosz Jenő kereskedő Budapest. — Wertner Izidor vállalkozó Budapest. — Karbach Antal kereskedő Bécs. — Kronberger József ikereskedő Budapest. — Gaal Jánosné magánzó Szeged. — Szerelme László jegyző. — Martos Gyula kereskedő Sáros. — Goldening Izidor kereskedő Budapest. — Haynig Róbert kereskedő Bécs. — Schmermaucher József kereskedő Bécs. — Rehák József kereskedő Bécs. — Vámosi Manó kereskedő Szentiván.

Vass-szálloda. Weiser Gyula utazó Bécs. — Schwartz Simon utazó Bécs. — Dobos Károly dr. ügyvéd és neje Budapest. — Szóke Lajos magánzó Eperjes. — Honti János gazda Eperjes. — Róth Mór utazó Budapest. — Herman Lajos utazó Budapest. — Singer Sándor utazó Budapest. — Horn Elek utazó Budapest. — Steiner László utazó Budapest. — Schönman Ignác utazó Budapest. — Wolosz Miksa kereskedő Bánfalva. — Schweiger Márta kereskedő Szarvas. — Ungerman Fde kereskedő Szarvas. — Seilinger Gábor kereskedő Budapest. — Hecht Lajos kereskedő Budapest. — Spitzer Jónás

kereskedő Budapest. — Szűsz Mór kereskedő Budapest. — Csányi Gábor kereskedő Szeged.

Pannónia szálloda. Grausán Lőrinc birtokos Pusztakalán. — Petrovics Aurél ügyvéd Nagylak. — Gressler Gyula utazó Bécs. — Weinberger Menyhért kereskedő Csermő. — Angelinus Tivadar birtokos Muszka. — Brach Izó kereskedő Budapest. — Marinkovits Mihály jegyző Ágrs. — Bayreder József utazó Temesvár. — Bauda Károly földbirtokos Nagyszalonta.

NYILTTER.*

Orfeum A Mikádó-kertben

1907. július hó 1-sejétől
naponta este 10 órától

az első
magyar lengyel-zsidó társulat

(A budapesti Wertheimer mulatóból)

nagyhangversenyt

tart, melyen naponta változatos magyar és lengyel boházatok adatainak elő szigorú családi műsorral.

Tarnai Ilona
magyar operette énekesnő.

Turós Anna
magyar énekesnő.

Klug Flória
színésznő.

Desser Klára
lengyel-zsidó énekesnő.

Berg Jeni
lengyel-soubrette. 1692

Rabinovitz Herman
lengyel-zsidó komikus.

Bodrogi Rezső
magyar salon humorista.
Klug S.

operette tenorista a
Wertheimer mulatóból.

Desser József
lengyel-zsidó komikus

Berg Jenő
tánc humorista.

Barnai J.
karmester.

Helyárak: I-ső hely 1 korona. Második hely: 80 fillér.

Kedvezőtlen idő esetén a kávéházban

Szűsz Mór, kávé.

Mintaszőlő eladás!

KOVASZINCON, közvetlenül a mórtoros megállóhelye mellett fekvő

szőlő,

kényelmes uri lakóházzal és gyönyörűen parkirozott udvarral, kerttel, — melyet mult hóban elhunyt tulajdonosa valódi mintaszőlővé fejlesztett, úgy, hogy tanulmányozási megtekintésére évről-évre lerándultak tanulmányi körutjukban a hazai és külföldi szőlőgazdasági intézetek hallgatói — valamint a szőlőbirtokosok is,

esetleg eladóvá válik,

amennyiben értékének megfelelő ajánlat tétetik.

Bővebb felvilágosítást nyújt lapunk kiadóhivatala. 1699

Steckenpferd- Liliumtej-szappan

Bergmann és Társa Dresden és Teschen a/E., volt és marad a naponként beérkező elismerő levelek szerint a leghatásosabb gyógyszappan pattanások ellen. A bőrt állandóan finoman, puhán tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 80 fillért kapható a gyógyszárakban, droguériákban, illatszerkereskedésekben és borbélyüzletekben. 1045

Tüzelő anyagokban

bár a szállítási akadályok téjiesen megszüntetve nincsenek, mindazonáltal igen tisztelt vevőinket értesíthetjük, hogy

raktár - készletünk

Zsilvölgy! Fütőkészén,

Porosz Salon-készén,

Porosz Légszesz Pírszén

és Porosz Dió-Pírszénben

Legjobb minőségekben

jól el van látva.

Háztartási és ipari célokra száraz, darabos, jól kiégetett

Bükkfa-szén

állandóan nagy mennyiség készlete.

Jakaréktűzhelyben ajánljuk a kőszéntüzé-

lést. Számos előnyök s jelentékenyen

olcsóbb, mint a tűzifa.

A hazaszállítást saját kocsijainkkal, a miniszteri és főkapitányi rendeletnek megfelelően plombázott zsákokban eszközöljük. 168

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedés szénosztálya.

Telefon 139. sz.

Nagy választék
vegyszeri és fizikai ki-
sérleti üvegedényekben:

Lombikok,
Gőzelek,
Woulff-féle palackok,
Mérceüvegek,
Fedlemezen,
Próba és üveg csövek.

Valódi
Auer és benold-gáz
égőhálókat.

Villamos izzótesteket.

Üveg és porcellán,
mosdó és egyéb
készletek. — Va-
lódni nikkel főző-
és diszedények

a legnagyobb választékban és
legolcsóbban 224

Gebhart Testvéreknel

ARADON,

Andrássy-tér 4. (Pannónia-szálloda.)

Városi és megyei telefon 451.

25 koronát meghaladó készletek után 3% pénztárcengedményt nyújtunk.

Telefon szám 184. **Mosóintézet átvétel!** Telefon szám 184.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fenálló és teljes meglegedésre működő, legjobb hírnévnek örvendő

Bettelheim-féle mosóintézetet

Aulich Lajos-utca 2. szám átvettém és annak szakszerű kezelését személyesen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást házilag kezel, minden vegyszer mellőzésevel, kizárólagosan kézimossással, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelötti romlásnak.

Sok éven át szerzett tapasztalataim remélni engedik, hogy kifogástalan munkaszállítással ki fogom érdemelni t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel

753

FISCHER LIPÓTNÉ,

a Bettelheim-féle mosóintézet utóda Aulich Lajos-utca 2. szám.

„Noxon“

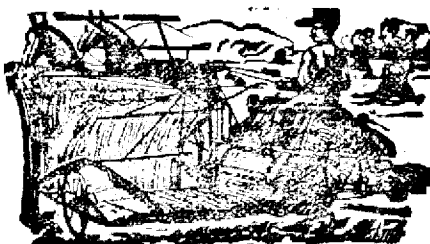
Canada-kaszáló-gépeket

elsőrendű gyártmányt,

Kévekötoőket

Arató-gépeket,

Fűkaszálókat

melyek kifogástalanul dolgoznak, szállítanak

MAYFARTH PH. és Tsa Bécs, II.

gépgyára és vasöntődéje

M. m. Frankfurt, Berlin, Páris.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentesen.

399

Utazó bundák és bál belépők

— kölcsön adatnak —

1296

Sztruhár Testvérek

Arad, Deák Ferenc-utca 2.

Szücsárak, madár- és állattömések.
Krimmer- és szövetsapkák nagyban
— készítése és eladása. —

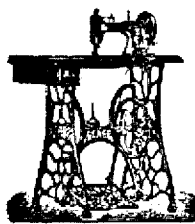
Javításokat, átalakításokat gyorsan és jutányosan vállalunk. Azonkívül mindennemű tárgyakat a molyok megóvásától, szörme, szövet, posztó, szőnyegeket, ablakfüggönyök s ezekhez hasonlót elvállalunk. Gondozás biztos és molymentési szert használunk a mi saját találmányunk és csakis egyedüli intézetünkben található.

Telefon szám 98.

Hammer Vilmos

műszerész

Arad, Szabadság-tér 7. sz.

Pfaff és Singer
karikahajós

varrógépek,

„Helikal Premier“, „Puck“

kerékpárok,

Grammofonok és lemezek nagy raktára.

Acetylen lámpák, gummik, nyergek, grammofon kerek, rugók, hangdobozok, varró és grammofon tűk 1-a minőségben.

Javítások jutányosan és jótállás mellett, gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Weitzer János-utca Minorita-p. Elvállal minden e szakmába vágó munkákat a legszebb kivitel s a legújabb divat szerint. Továbbá elvállalok abnormis lábakra **ortopéd-cipők** elkészítését, valamint az önkéntes uraknak előírás szerinti **bakkancs vagy csizma** elkészítését elvállalom, azon reménnyel, hogy a legnagyobb igényeknek megfelelek.

Tisztelettel

Wolf János.

586

Fischer Armin

szobafestő és mázó

Arad, Vörösmarty-utca 3. sz.

Elvállal mindennemű

szobafestő és mázó-

munkát,

azonkívül **gipsz utánzatot és szobakárpitozást** a legegyszerűbb és legdiszesebb kivitelben vidéken is.

837

Szilágyi Márton

Arad legnagyobb

és legolcsóbb . 1298

óra-javító

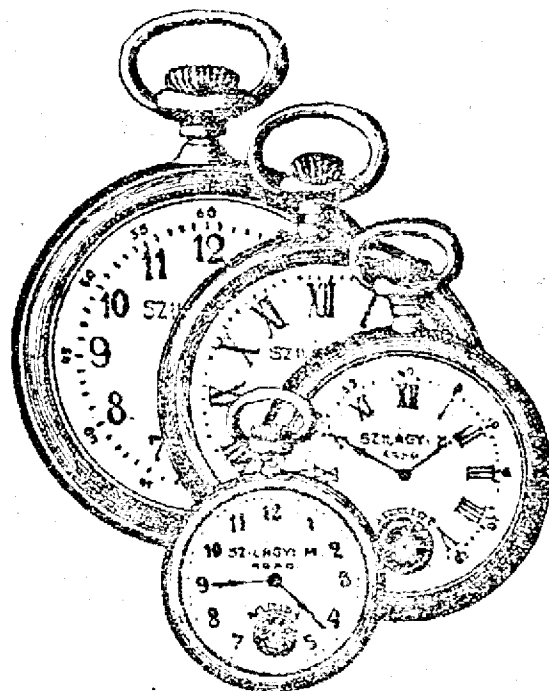
műhelye

a színház oldala mellett,
Vörösmarty-utca 3. szám.

Raktáron

mindennemű órák

3 évi jótállás mellett.

Sok millió előkelő
urhölgy használja
== a világhírű ==

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer **szeplők, májfoltok, bőrtakák, pattanások, kiütések** s mindennemű **bőrbaj** ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár:

308

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

A nmlts. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által jóváhagyott

Aradvármegye nagy fal Térképe

108—144 cm. nagyságban, melynek eddigi ára
10 korona volt, leszállított áron

4 koronáért

vászonra huzva 7 korona,

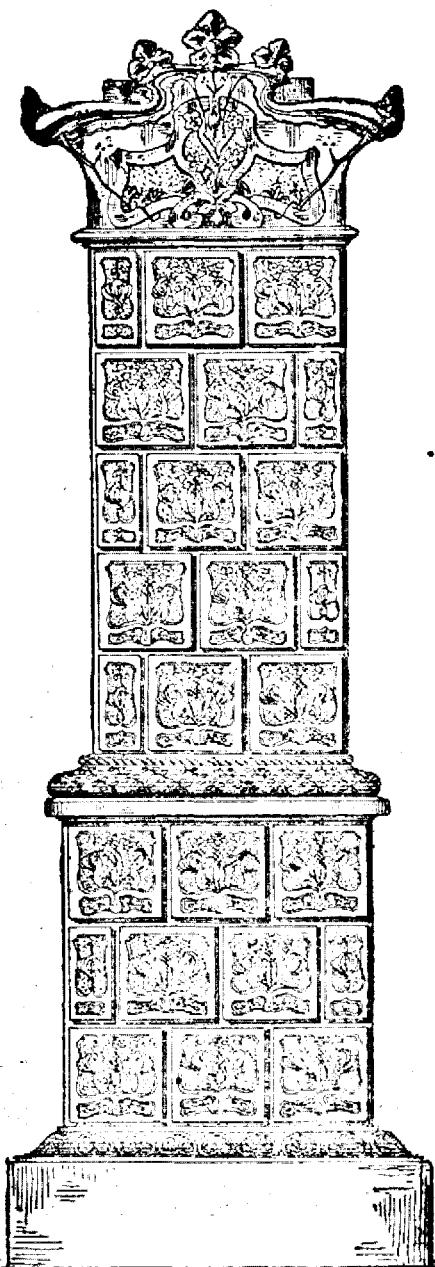
vászonra huzva léczekkel ellátva 8 koronáért

kapható

kiadóhivatalunkban.

Tekintve, hogy az egész készlet tulajdonunkba ment át, ajánljuk a sürgős megrendelést, mert ha a készlet elfogy, úgy többé nem lesz az ily potom áron beszerezhető.

Alapított 1869
Megyei és városi telefon 389.

Agyagáru és kályhagyár Arad, Halász-utca.

Ajánlja saját a legjobb tűzmentes anyagból készült

cserépkályháit és kandalóit

minden kivitelben, ugyszintén **takarék-tűzhelyek** és **fürdőkádak kifalazását**, nemkülönben **központi fűtések berendezését** bármely rendszer szerint.

Továbbá minden a kályhás iparhoz tartozó **javitások** vagy **átalakítások** megbízható szakképzett szerelők által pontosan és gyorsan, a lehető legjutányosabb árban végeztetnek úgy helyben, mint vidéken.

Összes cserépkályhám bármely rendszerű vasbetéttel mint **gyors-melegítő** kívánatra felszerelhető, nemkülönben Maidingen rendszer szerint fekete vagy pírshén fűtésre mint töltőkályha felállítható.

B. megbízását kérve, maradtam

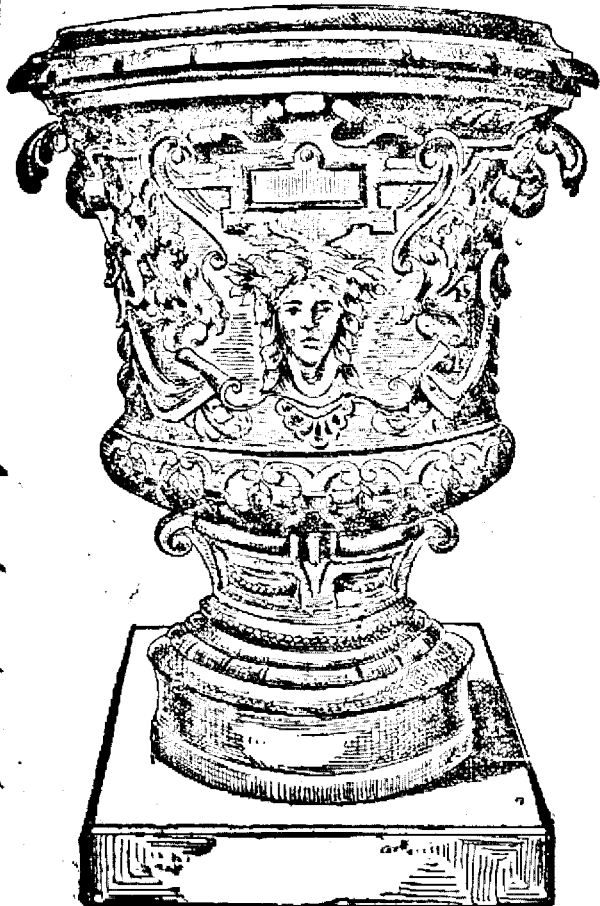
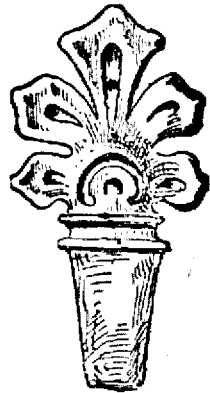
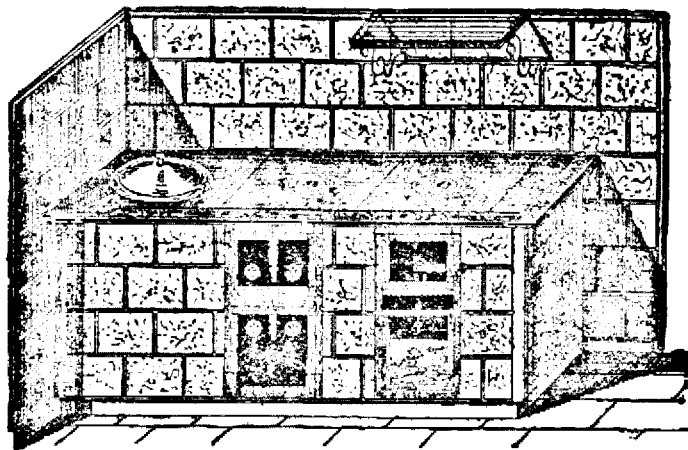
183

kiváló tisztelettel

BALOGH DÁVID

kályhás-mester.

Képes miniatyvv kívánatra bárkinek bérmentve megküldetik.

Nem kell London. Nem kell Páris.
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest!

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő
mérték utáni

CIPÓKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER M. A. UTÓDA

orthopéd és divat cipészetében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

Szűlők kolonias figyelmebe ajánlom **orthopéd-
gyógycipőket**, melyek meggyógyítják a láb-
fejlődést, G. erm. kéknél, ugyazintón telendőknek
nagy sikerű eredményeket értem el, amit számos
elismerés tanúsít. Készítik a valódi amerikai for-
májú cipőket meg nem különböztethető tart a szex
cipőket. B. megrendeléseket kér-e teljes tisztelettel!

SEELINGER M. A. UTÓDA

az aradi Nemzeti Színház szállítója

RUBICS GYULA

fényező és mázoló mester

Arad, Szent-Pál-utca 8. szám,

Röcskal-tér sarok.

Elvállal e szakmába vágó min-
denféle munkát, u. m.: **butor-
fényezés, vas- és fa-bu-
torokban, régi butorok
újra festését** bármilyen sty-
lusban, **kávéházi berende-
zéseket u. m.: asztalok,
székek, rúcszatok, lám-
periák, fogasok, csillárak
és fürdő-kadakat.** 1488

347—1907. g. sz.

Arlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a szin- és bérház épülete-
nek átfestése és kapcsolatos kö-
műves munkák biztosítása iránt
folyó évi július hó 15-én d. e. 10
órákor arlejtést tart.

Kikiáltási ár: 3642 korona 22
fillér.

Bánatpénzül leteendő kikiál-
tási ár 5%-a készpénzben, vagy
elfogadható értékpapírokban.

Az arlejtésen csak írásbeli aján-
latokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
nyújtandók be s csak akkor vétet-
nek figyelembe, ha azokhoz a
bánatpénz letételét igazoló pénz-
tári jegy mellékelve van, s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az
arlejtési feltételeket ismeri és el-
fogadja.

Az arlejtési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az arlejtést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági
székének 1907. évi július hó 1-én
tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k.
aljegyző.

11349 - 1907. kh.

Hirdetmény.

Arad város rendőrkapitányi hi-
vatala által közhírré tétetik, hogy
minden gabonanemű kivéve a cső-
ves kukorica, mely ürmértékkel
vagy a felek kölcsönös megegye-
zése szerint általában árulható,
csakis métermázsa szerint ad-
ható el.

Gbonának köből (véka) szerinti
eladása vagy megvétele az 1879.
évi XL. t. cz. 136. §-ába ütköző
kihágást képez s az 1887. évi 4131.
számu belügyminiszteri határozat
értelmében az ügylet megsemmi-
sítését vonja maga után.

Arad, 1907. június hó 27-én.

Green, h. főkapitán.

Telephon szám 590.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6. sz

Készít takaréktűzhelyeket, sir és folyosó
kerítések, épület-asalások, görredőnyök,
napellenzők, vas-ágyak, kerti székek, pa-
dok, asztalok tömör vasból, valamint mind
e szakmába vágó munkák a legolcsóbb
árak mellett.

Épület szállítására vaskosarak kaphatók.

Videki megrendelések pontosan és gyor-
san eszközöltetnek. 1151

Nagy választék sárkerítés mintákból ter-
mészetes nagyságban. — A minták meg-
tekinthetők a műhelytelepen.

Értesítés!

Van szerencsém a nagyérdemű
fogasztó közönségnek szíves tu-
domására hozni, miszerint ezelőtt
Flórián-utcában létezett

hentes üzletemet

jelenleg saját házamban

Áulich Sajos-utca 16. sz. alá
helyeztem át, egyben ajánlom min-
den ezen hentes iparba vágó friss
készítményeimet a nagyközönség
szíves pártfogására venni kegyes-
kedjen.

Mély tisztelettel

1471

Simandán György,

hentes-mester.

Telephon sz. 242.

Kalmár József

hatóságilag engedélyezett villamos
világítási felszerelő Arad, Salacz-u. 2.

**Költözködéseknel
vagy lakásváltoztatá-
soknál**

villanyvilágítási

vagy

486

villanyos csengő

bevezetéseket vagy átalakításokat ju-
tányosan és gyorsan eszközöl

Kalmár József

villanszerelő Arad, Salacz-utca 2.

A nagyérdemű közönség szíves tudomá-
sára hozom, hogy

888 vendéglőm

és árnyas, szép és tágas kerthelyisége-
met, ugyazintón a város legkitűnőbb fe-
dett és villanyvilágítással ellátott teke-
pályát is díszesen renováltattam és
azt megnyitottam.

Izletes magyaros polgári konyha. —
Tiszta saját termésv borok. Első magyar
résztvény serfőzde udvari sör. Pohár 16
fillér korsó 24 fillér.

A nagyérdemű közönség szíves párt-
fogását kérve

tisztelettel

1406

Répássy Pál.

348—1907. gsz.

Arlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a segai elemi iskola kibő-
vítése munkálatainak biztosítása
iránt folyó évi július hó 15-én d.
e. 10 órákor arlejtést tart.

Kikiáltási-ár: 15552 kor. 08 fill.

Bánatpénzül letendő a kikiáltási
ár 5%-a készpénzben vagy elfo-
gadható értékpapírokban.

Az arlejtésen csak írásbeli aján-
latokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
nyújtandók be s csak akkor vétet-
nek figyelembe, ha azokhoz a
bánatpénz letételére vonatkozó
pénztári jegy mellékelve van s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy
az arlejtési feltételeket ismeri és
elfogadja.

Az arlejtési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az arlejtést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazda-
sági székének 1907. évi július
hó 1-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k.
aljegyző.

Telefon sz. 307. Telefon sz. 307.

Hammer Zs. és Társa

műszerész és mérlegkészítők

Boros Béni-tér 1. szám.

Ajánlja dusan felszerelt

kerékpár, varrógép és Gramofon

raktárát.

1002

„Singer”, „Original Viktoria”,
Central Bobbin varrógépek csa-
— ládi használatra és ipari célokra. —
„Puch”, „Helical-Premier” és
„Préciosa” kerékpárok jutányosan
jótállás mellett, kedvező fizetési feltételek.

Nagy szakszerű javító műhely.

Anosmin

legjobb szer a lábizzadás teljes megszüntetésére.

Már egyszeri alkalmazása azonnal megszünteti a láb izzadásá-
val járó nem épen kellemes szagot. Huzamosabb használata
után pedig teljesen meg is szűnik. A bőrt nem izgatja, nem
keményíti, hanem ellenkezőleg puhán tartja. Egy doboz ára 1 kor.

Hölgyek figyelmébe!!

Alabastrom poudre toi'ett könyv.

1 darab 70 fillér.

Egy-egy lapot szükség esetén a könyvecséből kiszakítva, az-
zal az arcot, ha a hőség következtében az zsíros fényű lesz,
letöröljük. Meglepő és gyors hatása.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Máttyás

gyógyszertárában

458

Arad, Szabadság-tér.

**Mesés szép lesz
minden hölgy**

a Hajós-féle világhírű

ARADI IBOLYA-CRÉME

bámulatos hatásától.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arcztisztát-
lanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.

A párisi és londoni hygienicus kiállításon nagy aranyérmekkel, ke-
resztel és díszoklevéllel kitüntetve.

Egy téglynek ára 1 kor., dupla tégly 2 kor.

ibolya szappan 70 fillér, ibolya tej 1 kor.
és ibolya hölgyer 1 korona 20 fillér.

Ovakodjunk értéktelen utánzatok és hamisítványoktól.

A bevásárlásnál csakis Hajós-féle aradi készítményeket tessék
kérni és elfogadni, minden más ajánlatot visszautasítani.

Kapható a készítőnél:

313

H A J Ó S Á R P Á D gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-tér 22., a megyeházzal szemben,

továbbá Földes Kelemen, Kossuth Pál, Ring Lajos, Hauer Lajos, Völtek
Kalmár, Berger Gyula gyógyszeres üzletél és Völtek és Wolcz drogeriájában.

APRÓ HIRDETESEK.

Lakatos tanulók

felvétetnek. Stoll Béla, Csernovits Péter-utca 23. 1658

Szép szőlőkert

Györökön a községben, legszebb kilátásos helyen, eladó. Motorvasut megállóhely. Értekezhetni Vojtek Alajosnál Aradon. 1615

Gépész-kovács,

ki az arató és kaszáló gépek kezelését ösmeri, valamint a román nyelvet bírja, igényeinek megjelölése mellett ajánlatát küldje Lunkai bérgazdaság, Lunka u. p. Körösbánya. 1688

Kiadóhivatalunkban nagyobb mennyiségű

film (nemez)

ipari célokra jutányos áron eladó.

A vasut mellett

egy jó forgalmu vegyes kereskedelem, trafik és italmérési engedéllyel, áru- és berendezéssel előnyös feltételek mellett eladó. Boros Mihály, Pécskai-ut 1. 1687

Két szobából álló

földszinti utcai garcon lakás ügyvédi irodának igen alkalmas, augusztus 1-ére kiadó: Deák Ferenc-utca 5. szám. 1699

Egy négy polgárit

vagy középiskolát végzett fiu tanulónak felvétetik Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Aradon. 361

Egy két szobás

kényelmes utcai lakás, hozzátartozó mellék-helyiségekkel együtt Dezső-utca 1a. szám alatt augusztus 1-ére kiadó. Bővebbet ugyanott, vagy Borona-utca 46. az üzletben.

Egy billiárd asztal

jutányosan eladó Teleki-utca 15. szám alatt.

Szalonna,

perzselt, légen szárított, kapható Rauchbauer Nándornál, Ujszent-Annán. 1691

A rövidáru szakmában jártas

fiatal segéd felvétetik. — Írásbeli ajánlatok Kell Manó céghez intézendők. 1627

Veszek könyveket,

egész könyvtárakat, Lexikonokat, jobb folyóiratokat és hangjegyeket legmagasabb áron. — Kerpel Izabella könyv- és papírkereskedése és kölcsönkönyvtára, Aradon. 356

Biztos existencia!

Ügyes, jó beszélő tehetségtű urak állandó alkalmazást kaphatnak egy könnyen elsődható házi cikk eladására. Pénzbeszedők óvadékkal kerestetnek. Ajánlatok „K. G. 100.” jellel a kiadóhivatalba kéretnek. 465

Angol nyelvben

alapos oktatást nyújt gyakorlott nyelvmester 4—5 hónap alatt elsajátítható. Megkeresések Nyelvmester cím alatt kéretnek. 1700

Köszén

elsőrendű vulkán-farkasvölgyi rostált portmentes 500 kg. vételnél házhoz szállítva pontosan kimérve a vevő zsákjaiba

100 kgként 3.20 koronáért

kapható: 15

Pollak Sándor

mikalakai téglá- és cserépgyárban, telefon 515.

Nagy téglá és cserép-raktár.

Egy jó házból való fiu

tanulónak felvétetik Demelbauer Jakabnál, mészáros és hentes, Uj-Mikalaka. 1671

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete
Arad, Weitzer János-u. 13. sz.
Zsinor,
gomb,
bojtok
és rojtok
állandóan raktáron tartanak.

Gyermekek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méretek szerint készíttetnek. — Minden e szakba vágó munkát a leggyorsabban készít. 682

601—1907. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében az aradi kir. járásbírószág 1907. V. 392/10. számú elrendelő, és az aradi kir. járásbírószág kiküldő végzése folytán Rottstein Mór jelentkezésére és végrehajtók javára, Szűsz Mór kávé aradi lakos ellen 4173 kor. 14 fill. és 79 kor. 84 fill. tőke és jár. erejéig fogantatott kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt 13 0 koronára becsült egy Gaumont & Comp. Paris feliratu mozgó fénykép-lámpa szerkezet, egy villany ellentállással, ingók a még fizetetlen összeg kielégítésére a helyszínén, vagyis Aradon, Szt. László-utca 1. sz. a. 1907. évi július hó 5. napjának d. e. 10 órájára kitűzött nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett becsáron alól is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingókat mások is le és felülfoglalták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Aradon, 1907. évi június hó 18. napján.

Najmányi B la,
bir. végrehajtó.

1698

Ifj. Kopetkó

Károly

Arad, Weitzer János-u. 2.
(Minorita-palota.) 149

Nagy választék

angol zephirekben,
fehér és színes női ruha vásznakban.

Schwetzi fehér és színes

batisztok és kész öltözékek.
Napernyőkben.

Plisirozás és gouverirozást bármely széleségben elvállalok.

Városi és megyei telefon 477.

852—1907. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbírószág 1907. V. 916/5. számú végzése által Bach Bernát fia szegedi cég végrehajtató javára, Gruber Lipót és neje m. egyházi lakosok ellen 14,000 korona tőke és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 847 koronára becsült bútorok és egyebekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Ezen árverés Kaufmann Sándor 30.0 korona követelése és jár. erejéig is meg fog tartat.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Medgyesegyházán 1. 3. h. sz. a. leendő eszközésére 1907. évi július hó 11-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Arad, 1907. évi június hó 21-ik napján.

Györffy Arnold,
bíróági végrehajtó.

1701

Telefon 551.

Elismert legolcsóbb.

Telefon 551.

Pénzkölcsön

ház és földbirtokra a legmagasabb értékig törlesztési részletekben való visszafizetésre közvetít

10, 15, 25, 35, 41, 50 évre

KLEIN JÓZSEF Arad, Radnai-ut 10. sz.

A nagyszombati általános takarékpénztár képviselője,

hol a következő bér- és magán-lakások előnyös fizetési feltételek mellett olcsó árban eladók, u. m.: Lövész-u. 3a. emeletes, Lipót-utca 12a., Lipót-utca 13., Lenkey utca 16., Lehel-utca 19. sz., Választó-utca 39. sz. földszintes házak és Uj Mikalakan a motoros mentén 440. számú ház, mely 3—4, esetleg 5 szoba, konyha, kamara és fürdő-szobának alkalmas új épület 6500 kor.-ért törlesztésre eladó.